

ØKONOMIPLAN MED HANDLINGSPROGRAM 2024-2027

Kommunestyre sitt vedtak
Sak 157/23, 18.12.2023

Foto:

s. 1 - Fotograf Elisabeth Bjørkhaug

s. 5 – Jarle Lunde

Suldal og verda rundt oss	4
Utviklingstrekk	6
Folketalsutvikling.....	8
Ein handlekraftig og kompetent organisasjon	9
Digital transformasjon	9
Berekraftige tenester.....	10
Planprosessen.....	13
Tenestesamarbeid.....	14
Folkehelse	15
Nøkkeltal	16
Nøkkeltal og måltal tenesteproduksjonen.....	16
Innspel frå verksemdar, lag og organisasjonar.....	20
Særlege tiltak i budsjett og handlingsprogram	22
Suldalspakken	23
Innbyggarpakken	25
Klima- og miljøpakken	26
Rekruttering og kompetanse	27
Klima og miljø 2024-2027.....	30
Klimatilpassing	32
Økonomiplan 2024-2027	33
ØKONOMIPLAN 2024 - 2027 DRIFT	33
Inntekter.....	37
Utgifter	40
Ulla Førre Næringsfond:	42
Investering.....	43
Resultat.....	50
Handlingsprogram 2024-2027	51
1. Å leva, bu og trivast	51
2. Attraktive Suldal	58
3. Grøne Suldal	67
4. Nyskapande arbeidsgjevar.....	69
Budsjettskjema	74
Spørsmål og avklaringar fram mot formannskap/ kommunestyre	82

Suldal og verda rundt oss

Verda rundt oss

Klimakrisa er synleg i heile verda. Etterverknader frå pandemien utfordrar oss. Det er krig i fleire Europeiske land og konsekvensane pregar også Suldal. Det er eit dystert bakteppe å starte Budsjett og økonomiplan 2024-2027 med, men like fullt ei reell skildring som direkte får konsekvensar for oss.

Suldal er ein god kommune å bu i. Posisjonen som kraftkommune gir oss godt handlingsrom og gode tenester. Samtidig veit vi at dette vil utfordrast. Regjeringa peikar på nasjonale utfordringar i perspektivmeldinga og NOU utvalet har lagt fram Helsepersonellkommisjonen. Vi blir fleire eldre og færre i yrkesaktiv alder til å yte tenester. Det vil også treffe Suldal og det er avgjerande for velferden vår at vi vågar å ta det på alvor.

Vekst og sysselsetjing

Suldal har vekst i folketal grunna mottak av flykningar. Nedgang i fødselstala er likevel ein realitet og tal eldre stig. Rammene over statsbudsjettet vil bli strammare og meir uføreseielege enn før. Dette er bakgrunnen for

at kommunedirektøren har fokus på å unngå generell auke i drifta i økonomiplanperioden.

Auken i drift er knytt til arbeidet for å skapa nye arbeidsplassar og rekruttera fleire innbyggjarar. Store næringsinitiativ av nasjonal tyding vil kunne sne nedgang til oppgang dersom ein satsar og lukkast. Resultatet vil også bidra til stor verdiskaping i regionen. Realisering av bustader, tomter og framtidens kommunesenter er viktige tiltak i økonomiplanen som svarar ut dette.

Økonomiske måltal

Kommunen har høge inntekter på sal av konsesjonskraft og god tradisjon for klok bruk av ekstraordinære inntekter som ikkje legg press på ordinær drift. Oppbygging av fondsreserve, låg gjeldsgrad og bruk av kraftinntekter i investering har gitt oss ei stabil og trygg drift. Det er likevel naudsynt å definere ein ansvarleg og berekraftig Suldalsstandard for tenestene og halde fram med å byggja opp bufferar som dempar svingingane i kraftinntekter.

Vedteke måltal for netto driftsresultat er 4,5% eller meir. For økonomiplanperioden er det lagt til grunn netto driftsresultat 12,9% for 2024, 11,7% for 2025, 10,3% for 2026 og 10,9% for 2027. Kommunedirektøren har gjennom framlegg til budsjett og økonomiplan 2024-2027 forsterka viktigheita av låg lånegrad og i stor grad finansiera planlagde store investeringar med auke i kraftinntekter og bruk av avsette midlar til investeringar frå disposisjonsfond. Vedteke måltal for Suldal er eit gjeldsnivå under 65% av brutto driftsinntekter, talet for 2027 er 42%.

Hovudutfordringar i planperioden

Digital transformasjon

Vi må endre måten vi gir tenester på. Teknologi og digitalisering er noko av svaret. Enkel digitalisering kan vera eit naudsynt skritt mot ein transformasjon. Digital transformasjon skal bidra til at Suldal kommune lukkast med endringsprosessar der digitalisering utgjer ein viktig del. For å lukkast må vi leggje til rette for læring og bidra til systematisk digital kompetanseauke i kommunen. Dette skal skape fornying og gode tenester som tek utgangspunkt i brukaren sine behov.

Berekraftige tenester

For å handtere veksten av eldre og nedgang i tal yrkesaktive må vi arbeide med fleire parallelle løp. Teknologi er noko av svaret. Rett teknologi på rett plass med kompetanseutvikling til tilsette må til.

Samarbeid og synergjar er det vidare svaret. Med dette som bakgrunn foreslår kommunedirektøren å vurdere samlokalisering av sårbare tenester i form av brann og redning, legevakt og mogleg politi, røde kors.

Budsjett og økonomiplan 2024-2027 er eit resultat av bidrag frå leiarar og tilsette sine representantar. Kommunedirektøren vil retta ei stor takk til alle som går på jobb for Suldal kommune kvar dag. Takk til hovudtillitsvalde og verneombod for engasjement og innsats. Kommunedirektøren ønskjer samtidig folkevalde lukke til i det vidare arbeidet med å få på plass Budsjett og økonomiplan med handlingsprogram 2024-2027.

Suldal 1.11.2023
Karin Dokken Austvik
Kommunedirektør

Utviklingstrekk

I dette kapitelet vil kommunedirektøren trekka fram overordna utviklingstrekk som ein må ta høgde for i åra framover.

Klima

Klimautslepp gjer kloden varmare med store konsekvensar for oss alle. For å stoppe utviklinga, må klimautsleppa ned og tiltaka må vere globale, regionale og lokale for at ein skal lukkast.

EU har vedtatt store klimakutt. Innan 2030 skal CO₂-utsleppa ned med 55% samanlikna med 1990. Norge har forplikta seg til det same målet. Til no har utsleppa i Norge gått ned med 4,2%.

Miljødirektoratet skriv at følgjande tiltak gir god effekt: karbonfangst, elektrifisering av transportsektoren og industrien, redusere transportbehov, redusere matsvinn og ete mindre kjøtt. Miljødirektoratet er uroa og seier ein ikkje i er nærleiken av målet og at for å nå måla må ein utvikle ny teknologi, jobbe med haldningsendring til mat, bygge meir fornybar kraft, energieffektivisere og setje strengare klimakrav ved innkjøp

Naturmangfald

Dei fleste land i verda har slutta seg til FN sin naturavtale av desember 2022. FN skriv at ¾ av landjorda har blitt endra av menneskeleg aktivitet og at ein million artar kan bli utrydda. Avtalen går ut på å redde og ta vare på natur- og biomangfald i verda. Avtalen har 4 mål og 23 delmål. Det er eit mål om å verne 30% av all natur på land, verdens hav, innsjøar og elver. I sommar blei det vedtatt eit internasjonalt fond for naturmangfald. Det blir utfordrande å bygge meir fornybar kraft utan at det går utover naturmangfaldet.

Sikkerheitssituasjonen

Sikkerheitssituasjonen i verda er vesentleg endra. Russland har ikkje trekt seg ut av Ukraina. NATO-landa inkludert Norge rustar opp for å stå imot Russland. Det er ein

tilsvarande latent konflikt i Asia. Vestlege land fryktar at Kina kan ta Taiwan med militærmakt. USA seier at dei i så fall vil forsvare Taiwan. Det er nyleg brote ut krig mellom Israel og Hamas i Midt Østen.

Det pågår ein handelskrig mellom USA og Kina. USA (og EU) ønskjer å bli mindre økonomisk avhengig av Kina og har innført ulike tiltak som tollmurar og forbod mot enkelte kinesiske varar. Det har igjen ført til auka kamp om naturressursar og teknologi. Spenningsnivået i verda har auka.

Kinesiske og russiske hackarar er mistenkt for å stå bak fleire dataangrep mot verksemder og offentlege etatar. Det er ein «evig» kamp om å tette sikkerheitshol. Det vil krevje spisskompetanse og investeringar å vere rusta for å handtere dette.

Flyktningar

Den spente sikkerheitssituasjonen fører til fleire menneske på flukt. I følgje flyktninghjelpa har tal menneske på flukt auka frå 42,7 millionar menneske i 2012 til 108,4 millionar menneske i 2022. Over 5,7 millionar menneske har flykta i frå Ukraina etter Russland sin invasjon i 2021. I 2022 kom det nesten 1 million asylsøkarar til Europa og mange fleire står ved grensa.

Politisk polarisering

Av verdas befolkning er det berre 6,4% som lever i et velfungerande demokrati mot 14,4% i 2008 (digdir.no).

Kunstig intelligens (KI)

ChatGPT tok verda med storm i november i fjor. ChatGPT og andre løysingar kan løyse oppgåva for deg basert på tilgjengeleg informasjon, men den kan vere kjelde til feil dersom ledeteksten er for dårleg. Mange trur at KI vil endre korleis me jobbar og gir tenester på.

Instagram har lansert ei tilsvarande løysing, Threads. Appen har enn så lenge ikkje come til EU og Norge Appen grunna brot på personvernet. Appen får tilgong til «alt fra helsedata, økonomiske tall, nettleserlogg, kontakter, til lokasjon og søkeinformasjon med innsamling av alt fra helsedata, økonomiske tall, nettleserlogg, kontakter, til lokasjon og søkeinformasjon». (tek.no, 11.07.2023).

Kommunebarometeret

Suldal kommune ligg på plass 210 av 346 kommunar i den endeleg utgåva av Kommunebarometeret 2023 utgitt av Kommunal rapport.

Kommunebarometer 2023			
Suldal	Rangering	Endring	Kommentar
Grunnskule	262	-69	For få tilsette med rett kompetanse i norsk, engelsk og matematikk i alle klassetrinn. Bra på andre kriteria.
Pleie og omsorg	17	4	Har godt med tilsette med fagutdanning. Bra karakter på det meste.
Barnevern	6	69	Effektiv sakshandsaming. Tiltaksplanar er på plass.
Barnehage	325	-26	For få pedagogar. Gjer det stort sett bra på andre kriteria.
Helse	324	-16	Manglar legar. Er på etterskot med helseundersøkingar 1. klasse. Gjer det bra på andre kriteria.
Sosial	193	34	Mange på sosialhjelp. Kortare stønadstid enn landsgjennomsnittet.
Kultur	3	28	
Klima og natur	100	-72	Dårlegare skår fordi klimautsleppa i kommunen går opp. Bra på ladepunkt, bra på sortering og ok på andre miljøkriteria.
Saksbehandling	66	-41	
Vann og avløp	194	66	Skårar dårleg på utskifting av vassnett siste 3 år. Skårar elles bra.
Økonomi	1	0	Dei store kraftinntektene er årsaka.
Kostnadsnivå	331	13	Suldal driv 19% dyrare enn tilsvarande kommunar.

Folketalsutvikling

SSB si befolkningsframskriving frå 2022 seier at det vil bli lågare folkevekst, eldre befolkning, låge fødselsoverskot og lågare innvandring. Det siste året har Suldal hatt folkevekst og høg innvandring. Det er busett over 150 flyktningar i frå Ukraina. Dette gjer at me har hatt ei auke i befolkinga i frå 3774 ved starten av 2022 til 3828 ved utgangen av 1. kvartal 2023. Utan innvandring hadde me hatt ein markant befolkningsnedgang.

Om få år er det fleire pensjonistar enn barn under 17 år i Suldal trass i busetting av flyktningar i frå Ukraina. Barnekulla har blitt mindre Det har vore kraftig nedgang i

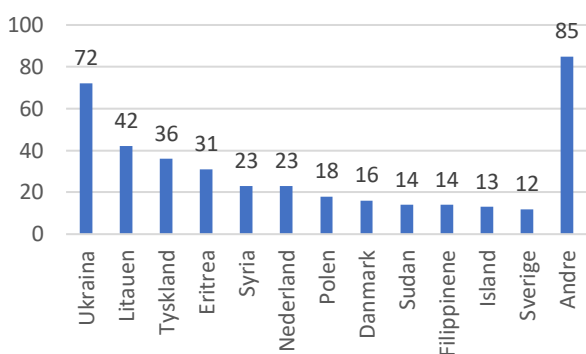
fruktbarheit dei siste åra. I snitt får kvar kvinne 1,4 barn mot 1,8 barn i 2012. Det er ein del av ei internasjonal utvikling (SSB, 2022).

Det blir fleire eldre. Det var store barnekull etter krigen, dei barna har blitt pensjonistar. I tillegg går forventa levealder i frå 83 år i dag til 87 år i 2040.

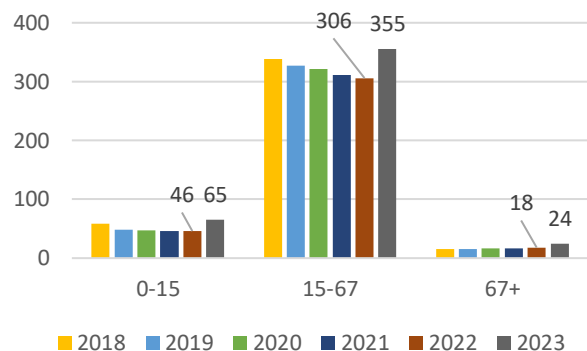
Ved inngangen til 2023 var det busett 444 innvandrarak i Suldal kor cirka 1/3 er flyktningar.

Det har blitt fleire innvandrarak i den yngre enden. Det har kome mange barnefamiliar i frå Ukraina. Grafane under er folkeregistrerte per 01.01.2023.

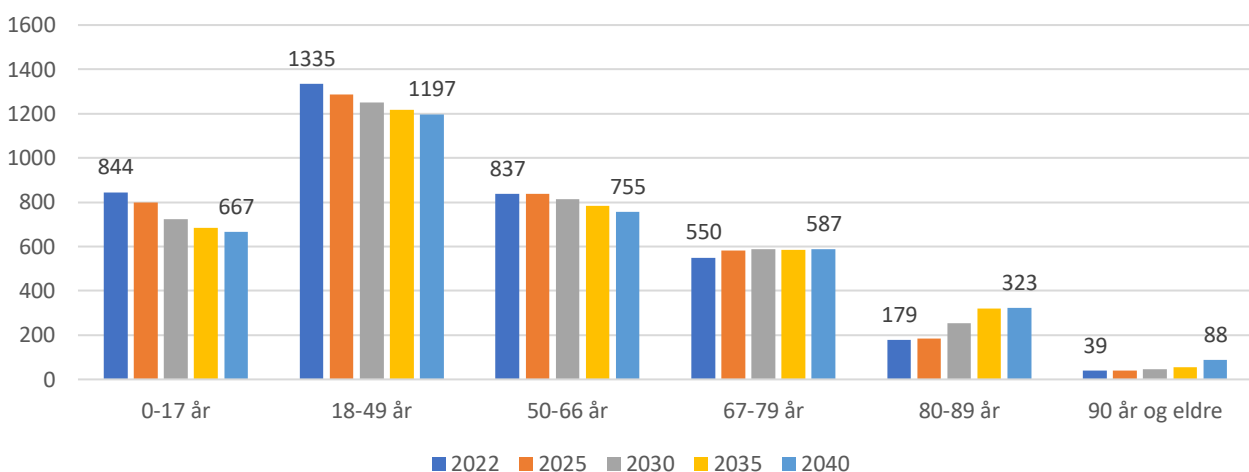
Innvandrarar

Innvandrarar etter alder

Suldal - Befolkning fordelt på alder fram i tid

Ein handlekraftig og kompetent organisasjon

Kommunedirektøren tek med seg dei to hovudutfordringane som følgjer av årsmeldinga for 2022. Budsjett og økonomiplan skal i sin heilskap svare ut desse utfordringane.

Digital transformasjon

Digiforum

Digitalisering og digital transformasjon er to omgrep som ofte vert brukt om kvar andre, men som faktisk betyr ulike ting. Digitalisering handlar om å ta analoge eller papirbaserte prosessar og gjer dei om med bruk av digitale teknologi. Dette kan for eksempel vera å erstatta papirbaserte fakturaer med elektroniske, eller å bruke digitale verktøy for å registrere og behandle data. Digital transformasjon handlar om å transformera heile verksemda eller organisasjonen med hjelp av teknologi. Dette kan innebera å utvikla nye digitale forretningsmodellar og produkt, eller å omstrukturera eksisterande arbeidsprosessar for å dra nytte av ny teknologi. Enkel digitalisering kan vera eit nødvendig skritt mot ein større digital transformasjon, men digitalisering aleine vil ikkje nødvendigvis føra til dei same endringsprosessane som digital transformasjon kan. Digital transformasjon i ei verksemd handlar om å integrere teknologiske løysingar og digitale verktøy i forretningsprosessane for å optimalisera verksemda sin effektivitet, produktivitet og ressursbruk. Det kan medføre å endra forretningsmodellar, prosessar, organisasjon og kultur for å utnytta dei fordelar som digital teknologi har å tilby. For å styrka dette arbeidet i organisasjonen har kommunedirektøren oppretta DigiForum

Forumet skal

- bidra til at Suldal kommune lukkast med endringsprosessar der digitalisering utgjer ein viktig del.

- leggje til rette for læring og bidra til systematisk digital kompetanseauke i kommunen.
- skape fornying, effektiv ressursbruk og fleire gode digitale tenester som tek utgangspunkt i brukaren sine behov.

Forumet vil utøve si verksemd gjennom rådgjeving, dialog og utføring av aktivitet.

Digitale tenester

Digital transformasjon har ført til betydeleg endring i måten barn og unge lærer og utdannar seg på. Digital læring er blitt meir tilgjengeleg gjennom nettkurs, videokonferansar og interaktive læringsplattformer. Dette gjer det mogleg å tilpassa læringa til den enkelte elev betre, samt få tilgangar på ressursar frå heile verda.

Skular og barnehagar har implementert digitale verktøy for administrasjon og kommunikasjon. Dette inkluderer system for foreldrekontakt, timeplanlegging og registrering av elevprogresjon. Digital kommunikasjon mellom lærarar, elevar og foreldre er også blitt enklare, noko som gir effektiv samhandling og informasjonsdeling. Med auka digitalisering følgjer auka bekymring for personvern og sikkerheit, særleg når det gjeld barns data. Digital utvikling innan oppvekstsektoren har nødvendiggjort strenge retningslinjer for datahandtering og personvern for å beskytte barna sin personlege opplysingar og sikre trygge digitale læringsmiljø.

Digitalisering i tenestene er eit supplement, men vil i avgrensa grad kunne erstatta menneskelege ressursar. Behovet for kompetanse og menneskelege ressursar vil alltid vera til stades. utfordringar med rekruttering innan faget, gjer at ein må omstille tenestene til å bli meir effektive. I Framtidas omsorg legg ein opp til velferdsteknologiske verkty som lettar arbeidet for dei tilsette, eksempelvis digitale tilsyn. For brukarane vil det mellom anna kunne føre til betre søvn på nettene.

Gamle planar og kart vert gjort digitale i tenesteutviklinga. Program for oppmåling gjer det mogleg å kunne gjera heile arbeidet ute i

felt noko som kjem innbyggjaren til gode. Meirope bibliotek med digital inngong og registrering av bøker er eit anna eksempel på digital utvikling av tenestene våre som kjem innbyggerane direkte til gode.

Innbyggjarane er meir digitale og forventar enklare og døgnoptne digitale løysingar frå kommunen på alle områder. Kommunedirektøren har mål om framtdsorienterte teknologiske løysingar som er sky baserte tenester og gir heilskaplege tenester for innbyggjarane skal prioriterast. Det er ei naudsynt utvikling samstundes som ein veit at sky baserte tenester gir auke i driftskostnadar.

Berekraftige tenester

Framtida Helse og Velferd

Kommunedirektøren ser på korleis Suldal kan utvikla ei berekraftig legeteneste, inkludert legevakt. Belastninga det medfører å drifte eiga legevakt har over fleire år vore for stor. I godt partssamarbeid vil kommunedirektøren i planperioden sjå på ulike måtar å løyse dette på for ei best mogleg teneste for innbyggjarane i Suldal. Vidare er det naudsynt å sjå på korleis ein best kan nytta den kompetansen ein har i omsorgstenestene for å sikre gode og effektive tenester i framtidens eldreomsorg i ein situasjon der vi blir fleire eldre som skal ha tenester og færre i yrkesaktiv alder. Det vert mangel på sjukepleiarar over heile landet i dei komande åra. Det er naudsynt å sjå på heile arbeidsflyten for å nytte kompetansen best mogleg, og vidare må det nyttast rett velferdsteknologi på rett måte som gode hjelpemiddel i tenestene.

Krysspunkt 2025

Den demografiske framskrivinga viser at det blir fleire eldre og lågare fødselstal. For å møte veksten i eldre vil det i omsorgstenestene vera behov for fleire årsverk med rett kompetanse.

Kommunedirektøren vil særleg innan omsorg sjå på korleis ein kan nytte kompetansen på ein god måte. Ein bør ha fokus på sjukepleiekompetansen der ein ser etter nye måtar å arbeide på. Det kan bety tilgang på fleire helsefagarbeidarar. Det kan også bli aktuelt å styre helsefagkompetanse internt i organisasjonen, for eksempel frå oppvekst til helse og velferd.

Fleire eldre og færre barn og unge betyr at ein må omprioritera ressursbruken frå oppvekst til omsorg. Det betyr at ein må endre måten oppvekst blir organisert i dag, dette for at kommunen kjem til ha store utfordringar med å ha nok tilsette i helsesektoren i framtida, samt at behovet vil bli lågare i oppvekst ved færre barn og unge.

Ny Opplæringslov skjerpar kompetansekrava. Elevar som har rett til individuell tilrettelagd opplæring (tidlegare spesialundervisning) har krav til å få opplæringa av kvalifiserte lærarar. Det kan gjerast unntak dersom det vil gi eleven betre opplæring, men då skal det givast av personar med universitets- eller

høgskuleutdanning som gjer seg særleg eigna for å ivareta behova til eleven.

Kommunedirektøren vil arbeide for å legge til rette for gode omskuleringstiltak frå oppvekst til omsorg for å imøtekome framtidig utfordring i omsorgssektoren. Ein vil opprette dialog med ulike utdanningsinstitusjonar for å planlegge for å få til ulike kvalifiseringsprogram for fagarbeidarar, samt kvalifisering til sjukepleiarutdanning.

Kommunedirektøren vil gjennom saka Framtidas oppvekst sjå på måtar ein kan organisera tenesta på for å gi eit godt berekraftig barnehage og skuletilbod.

Framtidas oppvekst

Suldal kommune står i ei særstilling med tanke på store industriplanar på Jelsa. Dette kan føra til ei eventyrleg utvikling av Suldalssamfunnet. I den samanheng må kommunen planlegge for at Jelsa kan bli vekstsenteret i kommunen.

Jelsa kan bli knutepunktet for Ryfylke, Stavanger og Haugalandet. For å imøtekoma framtidsplanane må ein planlegge for å gå frå eit oppvekstsenter til eit vekstsenter på Jelsa. Her har ein moglegheit til å skapa eit framtidretta vekstsenter der utdanning og danning står sentralt både på dagtid og kveldstid for innbyggjarane. Eit vekstsenter som vil innhalda barnehage, skule og andre kommunale tenester. Eit vekstsenter som kan fyllast med både organiserte og uorganiserte aktivitetar både for barn, ungdommar, vaksne og eldre.

Ein framtidretta oppvekst er trygge barnehagar og skular, der ein møter vener og får tilgang på trygge, relasjonelle og kompetente vaksne. Det er her barn og unge, forutan i heimen, legg grunnlaget for møte med framtidens moglegheiter.

Framtidens oppvekst skal gi tenester av høg kvalitet. Ifølgje ny Opplæringslov har kvar kommune eit ansvar for alle tilsette får høve til å utvikla seg fagleg og pedagogisk, så dei kan

vere på høgd med utviklinga i barnehagen, skule og samfunnet. Det betyr at kommunen må legge opp til å kvalifisere og vidareutvikla kompetansen til alle tilsette.

Gjennom interkommunalt nettverksarbeid med Vindafjord, Sauda og Suldal, har ein utvikla eit system for kvalitet i barnehage og skular. Som ein del av dette arbeidet er det blant anna laga ein samarbeidsmodell for tilsyn i barnehage og ekstern vurdering i barnehage og skule. Vidare er nettverket i ein prosess med samarbeid om felles introduksjonskurs for nyttilsette («onboarding») og kompetanseutviklingsplan for oppvekstsektoren. Ein felles kompetanseutviklingsplan vil bidra til at me får til deling av faglege ressursar, noko som også vil gi effektiv ressursbruk. I dette arbeidet er det også oppretta kontakt med Høgskulen Vestlandet, og kommunane har fått statlege tilskot i ein startfase. Vindafjord, Sauda og Suldal vil også ta initiativ til eit utvida regionsamarbeid om kompetanseutvikling i alle dei åtte kommunane som utgjer Nord-R samarbeidet, fordi me ser at det er potensiale for meir samhandling på dette området. Effekten er venta å vere auka kapasitet og kompetanse til å drive kompetanseutviklingsarbeid.

Når det gjeld tiltaket om vurdering av skulemåltid har kommunedirektøren starta ei utgreiing av kva eit sunt skulemåltid bør innehalde. Arbeidet vil ferdigstillast i 2024. I tillegg har ein vore i kontakt med Haugsund kommune og fått informasjon om korleis dei har løyst organiseringa og ressursbruk for eit slik ordning. Skulemåltid krev byggetekniske tiltak. Kartlegging av dette er sett på vent i påvente av avklaring i sak om Framtidens oppvekst.

Suldal brann og redning

Suldal kommune etablerte eiga avdeling for brann og redning 1. juni 2023, etter at kommunen gjekk ut av samarbeid med Haugaland brann og redning IKS (HBR) frå same dato. Det blei inngått samarbeid med Sauda kommune om kjøp av brannsjef-

funksjonen og med HBR på forebyggande. Begge desse avtalane gjeld ut 2024. Signala frå styresmaktene er at kommunane skal prøva å søkja samarbeid i større einingar innan brann og redning. Ein vil ta med seg dei erfaringane ein har når ein skal vurdere framtidig organisering frå 01.01.2025. Arbeidet vil starta våren 2024.

Legevakttenesta / samlokalisering

I handlingsprogrammet ligg det inne oppgradering/ny brannstasjon på Sand mot slutten av planperioden. Kommunedirektøren har over tid vurdert korleis ein kan få kraft i små fagmiljø ved å samlokalisera naudetatar. Det kan vera hensiktsmessig av fleire grunnar. Mange av oppdraga til Suldal brann og redning handlar om helse og samhandling med andre. Det kan då vera både lurt og praktisk å lokalisera desse tenestene saman.

Det har over lang tid vore utfordrande å drifte legevakttenesta. Fastlegekrise og mangel på legar fører til stor belastning på legane som drifte legevakt. Kommunedirektøren har sett i gong eit arbeid der ein ser på ulike måtar å drifte legevakt på. Samlokalisering med andre naudetatar kan vera ein måte å organisere tenestene på. Kommunedirektøren ønskjer konkret å greie ut ei slik samlokalisering av ambulanse, Røde Kors, politi, legevakt og

brann, gjerne i lag med Sauda kommune der kommunane kan vera satellitt for kvarandre.

Medisinsk utstyr legekantor

Kommunedirektøren legg opp til investering i medisinsk utstyr som både kjem innbyggaren til gode i tillegg til at det kan bidra til at Suldal blir ein attraktiv arbeidsplass for legar. Eksempel på dette er investering i ultralyd. Ultralyd blir stadig meir vanlig i allmennpraksis, og brukast både av legevakslegar og fastlegar. Ved å ta ultralyd i bruk, kan ein diagnostisere fleire tilstandar utan å involvere spesialisthelsetenesta. Dette bidreg til betre flyt i tenestene og mindre belastning på spesialisthelsetenesta. I Suldal vil ein kunne unngå innleggingar, lettare trygga pasientane og diagnostisere og behandla fleire tilstander enn i dag. Ultralydapparat kan slik bidra til at Suldal blir ein attraktiv arbeidsgivar fordi arbeidet vert fagleg interessant utover det ein får andre stader.

Dermatoskop er eit verktøy for å undersøke hud/føflekkar og for å gi detaljert bilde av tilstand. Tonometer som er eit verktøy for å måle trykk i auga for å avdekke eksempelvis augesjukdomar. Investering av utstyr er foreslått dekkja av disponible fondsmidlar. Kr. 450 000,- i 2024 finansierast med overføring frå drift (fondsmidlar)

Planprosessen

Suldal kommune vedtok ny kommuneplan, både samfunnsdel og arealdel i 2023. Årsbudsjett og handlingsplan bygger på kommuneplanen. Måla og hovudstrategiane frå kommuneplanen er direkte overført til handlingsplanen, det er og knytt direkte tiltak til fleire av måla i dette framlegget. Kommunedirektøren vil i to tertialrapportar i løpet av 2024 rapportera til kommunestyret korleis økonomien utviklar seg og korleis det går med gjennomføring av tiltaka, den første tertialrapporten har fokus på økonomi. I desse to sakene kan kommunestyret vedta endringar i budsjettet eller vedta endringar i korleis tiltaka skal gjennomførast. Etter årsslutt vil kommunedirektøren leggja fram årsmelding og rekneskap, og her vil det

bli gitt grundig tilbakemelding på korleis måloppnåinga har vore.

Vidare framdrift i budsjettprosessen

1. november: Kommunedirektøren legg fram sitt forslag
20. november: Handsaming i AMU
20. november: Handsaming i ungdomsrådet
20. november: Handsaming i eldreråd og råd for funksjonshemma
22. november: Handsaming i LMT-utvalet
22. november: Handsaming i Levekårsutvalet
28.-29. november: Handsaming i formannskapet
Innstilling lagt ut til offentleg ettersyn 14 dagar før handsaming i kommunestyret
18. desember: Handsaming i kommunestyret

Tenestesamarbeid

Samarbeid	Om samarbeidet
Indre Ryfylke barnevern	Barnevern saman med Sauda. Sauda som er vertskommune.
Indre Ryfylke PPT	PPT-tenesta saman med Sauda. Suldal som er vertskommune
Miljøretta helsevern	Sauda driv på vegne av Suldal, Etne og Vindafjord.
Følgjeteneste for jordmor	Saman med Sauda
Landbruksrådgjevar	Saman med Sauda
Skjenkekontroll NoRoSun	Sauda driv på vegne av fleire kommunar i Nord-Rogaland og Sunnhordaland
Ryfylke IKT	Kommunalt oppgåvefelleskap (sjå kommunelova § 19-1). Kommunane som er med i fellesskapet er Suldal, Hjelmeland, Sauda og Strand
Brann og redning	Tenestekjøp frå Sauda frå 1. juni 2023 om brannmeister og beredskap. Kjøp av forebyggjande tenester av HBR iks frå same dato.
NAV-kontoret	Felles leiar med Sauda og med dei statlege tenestene
IVAR	Her deltek me som ei gruppe saman med Strand og Hjelmeland kommunar (Ivar Renovasjon Ryfylke)

I tillegg deltek kommunen i fleire andre IKS som driv med arkiv, krisesenter, revisjon, sekretariat for kontrollutvalet og regional utvikling.

Kommunen har i tillegg ei rekke med samarbeidsavtaler for lengre eller kortare periodar.

Suldal kommune er også med i fleire interesseorganisasjonar.

Folkehelse

Suldal skal vera eit samfunn det er godt å bu i og det skal vera enkelt for den einskilde å ta gode val for eiga helse.

Kommunen har eit ansvar.

Folkehelselova regulerer dette, mellom anna ved å tydeleggjera kommunen sitt ansvar om å fremja befolkninga si helse. Trivnad, gode sosiale og miljømessige forhold, førebygging av psykisk og somatisk sjukdom, skade eller lidning, utjamning av sosiale helseforskjellar og vern mot faktorar som kan påverka helsa negativt, inngår i kommunen sitt ansvar. På mange måtar kan ein seia at det er folkehelse i alt kommunen gjer, frå overordna strategiar til konkrete tiltak i handlingsprogrammet.

Oversikt over folkehelsa i Suldal.

Alle kommunar er pålagde å ha oversikt over folkehelsa. I samband med at det skal utarbeidast ny planstrategi skal det også føreligga eit eige oversiktsdokument slik at det nye kommunestyret får kjennskap til korleis

det står til med folkehelsa. I tillegg til oversiktsdokumentet som skal utarbeidast kvart fjerde år, skal kommunen ha løpande oversikt over helsetilstand og påverknadsfaktorar.

Kommunedirektøren har sett ned eit folkehelseforum som har eit særleg ansvar for å arbeide med aktuell statistikk, ny kunnskap og leggje opp arbeidet i tråd med dette.

Kva skal me jobba med?

Økonomiplan med handlingsprogram nyttast til å dokumentera utvalde faktorar i det løpande oversiktsarbeidet.

Dei utvalde faktorane for denne økonomiplanperioden er:

- Fysisk aktivitet
- Inkludering.

Nøkkeltal

Her finn du nokre nøkkeltal for Suldal kommune. Tala er henta i frå SSB/Kostra eller kommunen sine egne tal. Dersom ikkje anna er opplyst, er det KOSTRA-tal frå SSB som bli presentert.

KOSTRA = **K**ommune-**S**tat-**R**apportering) som gir styringsinformasjon om kommunal og fylkeskommunal verksemd. Landet = tal for landet utan Oslo.

På enkelte områder har ein satt eit mål. Målet er ikkje bindande, men skal vise retning.

Nøkkeltal og måltal tenesteproduksjonen

Befolkning	Landet	Suldal			
	2022	2020	2021	2022	
Innbyggjarar		3809	3784	3815	
% med innvandrarbakgrunn	17,7	11,6	11,5	13,2	
Tal fødde		30	32	34	
Tal døde		26	34	46	
Fruktbarhet (antall)		1,64	1,73	1,57	
% eldre over 80 år som bur aleine		54,9	55,5	56,7	
Enslige forsørgere med stønad frå NAV		..	4	5	
% med låg inntekt	..	..	..	..	
% uføretrygda 18-66 år	10,9	10,4	9,7	9,2	
% arbeidsledige	..	1,2	..	..	

Personal (tal frå KS)	Landet	Suldal			MÅL
	2022	2020	2021	2022	2027
% sjukefråvær (samla)	6,8	7,3	7,3	7,5	6,5
% som jobbar heiltid i kommunen	59	46	46	48	55
% gjennomsnittlig stillingsstorleik per tilsett	83	80	80	80	83

Barnehage	Landet	Suldal			MÅL
	2022	2020	2021	2022	2027
Tal barn i barnehage		193	191	193	
% barn 1-5 år med barnehageplass	93,6	90,3	89,4	88,8	90
% minoritetsspråklige barn	17,9	24,5	19,7	16,2	
% barnehagelærere i forhold til grunnbemanning	42,1	40,5	37,8	32,5	42

Skule	Landet	Suldal			MÅL
	2022	2020	2021	2022	2027
Tal elevar i grunnskulen (1-10 trinn)		520	502	504	
Tal elevar i 1. klasse		51	42	44	
% elevar i SFO	60,4	45,7	44,1	50,8	
% elevar som får skuleskyss	23,3	51,5	50,4	52,4	
% lærarar med pedagogisk utdanning	87,7	74,7	77,9	81,3	87
% elevar i grunnskulen som får spesialundervisning	7,9	6	5,6	4,8	
% elevar meistringsnivå 3-5, nasjonale prøver, lesing 8kl	73,3	67,4	81,5	77,6	
% elevar meistringsnivå 3-5, nasjonale prøver, regning 8kl	70,5	91,1	79,2	79,3	
Deltakere i vaksenopplæring		22	12	18	

Helse og velferd	Landet	Suldal			MÅL
	2022	2020	2021	2022	2027
Tal brukarar av heimetenester		187	179	179	200
Tal brukarar institusjonstenester		19	28	28	38
Tal brukarar aktiviserings- og servicetenester		143	138	136	
% over 80 år som bruker heimetenester	27,9	35,7	30,7	30,9	
% 0-66 år som bruker heimetenester	49,0	37,4	40,2	40,2	
% over 80 år med institusjonsopphold	10,4	4,2	8,3	8,8	
Utgifter per opphaldsdøgn i institusjon (kr)	4 752	6 700	6 724	6 541	
Legetimer per veke per bebuer i sjukehjem (timer)	0,64	1,46	0,78	1,11	
Tal fastlegekonsultasjonar per person (bustad)	3,10	2,20	2,10	2,30	
Brukerrettede årsverk i omsorg med helseutdanning	78,3	84,9	84,5	88,2	90
Brukarar med dagaktivitetstilbod i % 67-79 år	0,7	2,8	2,6	2,8	
Sosialhjelpsmottakere (antall)		112	102	85	
Antall barn i familiar som mottok sosialhjelp		80	83	63	

Kultur	Landet	Suldal			MÅL
	2022	2020	2021	2022	2027
Barn på kulturskulen i % av alle barn	13,2	25,5	25,8	24,1	25
Besøk i folkebibliotek per innbyggjar (antall)	3,8	5,4	5,5	5,3	5,5

Plan, byggesak og miljø	Landet	Suldal			MÅL
	2022	2020	2021	2022	2027
Gj.snitt saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (dagar)	40	48	45	52	40
Gj.snittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (dagar)	19	14	12	13	19

Landbruk	Landet	Suldal			
	2022	2020	2021	2022	
Jordbruksverksemdar		202	205	206	
Jordbruksareal i drift (dekar i 1000)		34	34	34	
Produktiv skogareal (dekar i 1000)		285,5	285	284,9	

Eigedomsforvaltning	Landet	Suldal			MÅL
	2022	2020	2021	2022	2027
Tal kvm føremålsbygg		36909	36909	36909	
Tal kommunale bustader		89	90	84	100
Energibruk per m2 eigd areal (kwh) formålsbygg	144	158	168	182	170

Vatn og avløp	Landet	Suldal			MÅL
	2022	2020	2021	2022	2027
% innbyggjarar med god vasskvalitet (E.coli)		100	77	100	100
% vatn som går tapt på grunn av lekkasje	29,2	34,9	14,1	14,1	
Fornya ledningsnett siste 3 år %	0,7	0	0	0	

Klima og naturmangfald	Landet	Suldal			MÅL
	2022	2020	2021	2022	2027
Endring i totale klimautslepp i % (Miljødir)		16,3	-9,5	1,8	
% verna areal på land	17,6	28	28	28	30
Antall ladepunkt for hurtiglading		2	2	7	15
% kommunale el-bilar (både egne og leasing)		10	50	50	80
% miljøsertifiserte leverandørar (registrert)				30	50
Tal Miljøfyrtårn-sertifiserte einingar i kommunen			4	15	20

Finansielle nøkkeltal

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er overskotet til kommunen. Eit godt resultat kan me sette av til fond eller nytte til investeringar. På grunn av våre variable kraftinntekter og høge investeringsnivå bør nivået vere på over 4,5% over tid. (Teknisk berekningsutval tilrår 1,75% for «normalkommunen»)

Langsiktig gjeld

KS tilrår ikkje lengre eit eksakt tal på gjeldsnivå. Det vil avhenge av størrelsen på

driftsresultatet og størrelsen på disposisjonsfondet.

Disposisjonsfond

Suldal set av midlar til framtidige prosjekt og som buffer. Våre kraftinntekter kan variere med 100-300 millionar kr årleg. Det gjer at ein må ha høgare disposisjonsfond enn mange andre for å kunne takle svingingane.

Finansielle måltal		Landet	2020	2021	2022	Mål
Netto driftsresultat / brutto driftsinntekt	%	2,7	5,6	19,2	28,6	>4,5
Langsiktig gjeld* / brutto driftsinntekter	%	114,3	52,6	44,2	30,7	<30
Disposisjonsfond (alt) / brutto driftsinntekt	%	14,5	33,5	42,4	55,1	>40

Merknad: *ex pensjon og formidlingslån

Innspel frå verksemder, lag og organisasjonar

Kyrkja i Suldal

Suldal kyrkjelege fellesråd søker om ein auke i løns- og driftsutgifter tilsvarande det som blir gitt elles i kommunen. Når det gjeld investeringar, søker dei på ny om tilskot til å finansiera oppgradering av el-anlegg og oppvarming i Jelsa kyrkje. Kostnaden med dette er rekna til kr. 1.200.000. Riksantikvaren har løyvd kr. 450.000 i 2023 til dette, og fellesrådet vil søkja Riksantikvaren om å få overføra summen til 2024.

Driftstilskot:

I 2023 blei det overført kr. 4.794.000 til Suldal kyrkjelege fellesråd. I tillegg kr. 50.000 til Opne kyrkjer.

Investeringar:

Brannsikringa av Jelsa kyrkje vart mykje dyrare enn budsjettet. Grunnane til dette var fleire. Krav frå Riksantikvaren, prisauke på utstyr og lang leveringstid etter to år med korona. Budsjettet for både brannsikring og oppgradering av el-anlegg og oppvarming gjekk med til brannsikringa. Det vert nå søkt om kr. 1.200.000 til oppgradering av el-anlegg og oppvarming. Det vert også søkt Riksantikvaren om tilskot. Riksantikvaren har gitt denne uttalen:

Så bra dere har fått installert sprinkleranlegg. Vi har forståelse for at det har tatt opp mye av budsjettet. Som nevnt i den opprinnelege eposten har vi ikkje mulighet til å utsette fristen på tilskuddet lenger, siden tilskuddet utgår i 2023 og ikkje lenger vil være gyldig. Dersom dere tror at tiltaket vil kunne gjennomføres innen 2024 kan vi gjøre et unntak og gi et nytt vedtak om tilskudd på same beløp, som erstatter det opprinnelege tilskuddet, men det må da ferdigstilles innen 31. Oktober 2024.

Svar: Tilrår auke i driftstilskot med lønsauke, ikkje prisstigning. Tilrår å finansiera brannsikring av Jelsakyrkja med kr. 1.2 mill, der tilskot frå Riksantikvaren på 0,450 millionar kr. vert ein del av finansieringa.

Ryfylkemuseet

Drift – søker justering for pris/lønsauke. Søker vidare støtte til restaurering av Suldalsdampen kr. 750.000 for 2024. Samla kostnad for å restaurera skroget er grovt budsjettet med 4-6 mill. kr. Riksantikvaren og Rogaland fylkeskommune har gitt støtte i 2023 og Ryfylkemuseet reknar med at dei vil støtta vidare.

Svar: Tilrår ikkje auke i driftstilskotet.

Tilrår ikkje vidare støtte til restaurering av Suldalsdampen. Grunngevinga er at sidan Budsjett 2021, 2022 og 2023 har kommunen gitt samla støtte med kr 1 mill til dette prosjektet.

[Kommunestyret 18.12.23: 1.5.4.1 Restaurering Suldalsdampen - støtte med kr. 250.000 i 2025 og 2026](#)

Suldal idrettslag, skigruppa - støtte til drift av snøkanon

Suldal idrettslag søker om 200.000 årleg i driftsstøtte til snøproduksjonsanlegget ved Mosvatnet. Driftskostnadane til anlegget består i hovudsak av to element; vaktordning og straumkostnader. Straumkostnadane kan variera mykje.

Svar: Det vart i budsjett 2023 gitt straumstøtte til drift av snøkanon grunna høg straumpris. Rår ikkje til å støtta søknaden for 2024.

[Kommunestyret 18.12.23: 2.1.8.10 Gi driftstilskot til snøproduksjon i lysløypa på Gullingen, inntil kr 0,2 mill kr. Frå 2024-](#)

Tettstadprosjektet på Jelsa - kyststi

Støtte til etablering av kyststi - 2 mill. Det er lagt inn eit grøntdrag frå Jelsavågen til Giljestranda – kyststi – i samfunnsdelen av kommuneplanen. Her er målet ei enklare tilrettelegging av sti, for å auka ålmenta sin tilgang til strandsona. Det vil og betre tilgongen til og synleggjera ulike kulturhistoriske verdiar. Område førespegla til ein eventuell kyststi trase har også 4 vikinggraver og eit kolmilefelt. Målet er å få tilrettelagt turområde nær der folk bur.

Formålet med tettstadsprosjektet på Jelsa er å gjera staden meir attraktiv gjennom å auka livskvalitet og styrkja busetjing, sysselsetjing og verdiskaping.

Etablering av ein kyststi på Jelsa vil vera heilt i trå med nettopp dette, men og også gjennomføring av mål i samfunnsdelen i kommuneplanen til Suldal kommune; leggja til rette for folkehelse gjennom å sikra gode og lett tilgjengelege rekreasjons- og friluftsområde, i nærleiken av der folk bur. Ein opparbeiding og gjennomføring vil gjerast i samarbeide med grunneigarar, Ryfylke Friluftsråd, lag og organisasjonar, eldsjeler og frivillige.

Ryfylke friluftsråd vil søkja om spelemidlar og overta ansvar for framtidig vedlikehald, dei vil også inngå avtalar med grunneigarar.

Svar: Det er lagt inn støtte med kr. 1 mill kvart av åra 2024 og 2025 frå konsesjonsavgiftene.

Marvik båtforening - støtte til flytebrygger

Søker støtte til nye flytebrygger med kr. 200.000. Utvidinga vil gi 8 nye båtplassar. Samla kostnad er rekna til kr. 578.500.

Svar: Det er lagt inn støtte med kr. 200.000 i 2024 frå konsesjonsavgiftene.

Suldal Fjellstyre

Søker om kommunal støtte kr. 50.000 til årleg dekning av deltaking i eksterne møte.

Hovudtanken bak søknaden er at medlemmene skal kunne få moglegheit til å vera meir delaktige i eksterne møter. Som medlem av fjellstyret er det felire fora som styret skal ha ein representant i; Fjellstyresambandet, tilsynsutvalet for Dyraheio, Suldal villreinlag, Setesdal Ryfylke villreinlag, rådgivande utval til SVR og tiltaksplan for villrein. Med ei årleg driftstilskot frå kommunen vil medlemmene få anledning til å få kompensasjon for tapt arbeidsfortening og dekka reiseutgifter.

Svar: Rår ikkje til å støtta denne søknaden då fjellstyret har eigne inntekter.

[Kommunestyret 18.12.23: 3.1.1.1 Forvaltning av heiaområdet Bidra til å auka kompetansen til Suldal fjellstyre med å gje kommunal støtte på inntil 50 000 til kompetansehevingstiltak. Finansiert i frå disposisjonsfond. 2024.](#)

Tour des Fjords - støtte til sykkelritt.

Som del av rittet vert det planlagt målgang i Suldal for den 3. etappen. Sjå heile søknaden i vedleggsheftet.

Svar: Det er lagt inn støtte med kr. 375.000 i 2024 frå konsesjonsavgiftene.

Andre søknadar

Det er kome innspel etter at kommunedirektøren har lukka budsjettframlegget – desse innspela ligg vedlagt i vedleggsheftet.

- Sand Suldal skyttarlag – søknad om støtte til utgreiing av 15 m innandørs skytebane på Skarmyr
- Sand Suldal skyttarlag – søknad om auka finansiell støtte til skyttarlaga i Suldal kommune

- Suldal idrettslag – søknad om auke i støtta til prosjekt Prestavikjo

Kommunestyret 18.12.23: Prestavikjo - Auke kommunen sin andel til 2,6 mill kr jamfør søknad i frå Suldal IL. Inkludert i støtta er forskottering av fylkeskommunal støtte og momskompensasjon. Finansieres av disposisjonsfondet.

- Jelsa båtforening – offentlig toalett på Jelsa – invitasjon til samarbeid

Dei to innspela under kom innan spelemiddel-fristen, men er ikkje prioritert (Kyststi prosjektet vart prioritert)

- Jelsa velforening – søknad om støtte til spelemiddelprosjekt – aktivitetspark
- Jelsa velforening – søknad om støtte til spelemiddelprosjekt - rehabilitering av Svehaugane nærmiljøområde

Søknad frå Kjølvik bedehus om støtte. Søknaden kom inn 25.10.2023:

Kommunestyret 18.12.2023: Tilskot til Kjølvik bedehus. Utviding og oppgradering universell utforming

Kr 500.000,- i 2024. Finansiert ved mindre overføring til disposisjonsfondet.

Særlege tiltak i budsjett og handlingsprogram

Suldal kommune kan oppleve sterk vekst i tal arbeidsplassar grunna planar om nye store etableringar på Berakvam (Windworks Jelsa), utviding av Norsk Stein og oppgradering av kraftanlegga i Øvre Suldal. Dette kan i tillegg til dei direkte effektane også bidra til at eksisterande næringsliv veks og gje tilgang på kompetanse og arbeidskraft til kommunen. Kor stor ein evt. folkevekst kan bli vil i stor grad avhenge av kommunen si evne til å tilretteleggja for og tiltrekke seg fastbuande. Ei auke i varige arbeidsplassar på frå rundt 1.700 i 2028 og til rundt 3.200 i 2032 på Berakvam og midlertidige arbeidsplassar (10-15 år) på inntil 500 i Øvre Suldal gir både moglegheiter og utfordringar, men om ein klarar å tilretteleggja på rett måte vil moglegheitene vera mange.

Suldalspakken, innbyggarpakken og klima & miljøpakken

I fjor introduserte me ulike pakkar som innehaltd tiltak for å trekka til seg nye innbyggjarar, men som samstundes gir utvikling og trivsel for hyttesuldøler og fastbuande.

1. Suldalspakken er mynta på å trekkja til seg nye innbyggjarar gjennom å satsa på ulike tiltak rundt i heile kommunen. Tiltaka vil sjølvstøtt også koma alle som bur i kommunen og som besøkjer oss til gode.
2. Innbyggarpakken syner tiltak i budsjett og handlingsprogram som kjem alle som bur i kommunen til gode.
3. Det same gjer innhaldet under overskrifta Klima og miljøpakken.

I planperioden legg kommunedirektøren til nye tiltak i pakkane. Det blir også lagt til ein fjerde pakke; Kompetanse og rekruttering.

Suldalspakken

Prosjekt industrieventyr (24-26)

Samfunnsutviklar

Samfunnsanalysen, Sand sentrum, eige for leige, bu-/blilyst, utvikle eksisterande næringsliv, legge til rette for nytt næringsliv, rekruttering m.m. krev ressursar. Skal ein klare å svare ut og fylgje opp ambisjonane om lokal verdiskaping, potensialet om busetnad og lokal vekst i dei framtidige planlagde industrietableringane på Jelsa (og Øvre Suldal), treng ein auka ressursar i kommunen, jfr, tilrådingar i samfunnsanalysen og GNIST rapporten.

Tiltak for bulyst og møteplassar

Ein viktig del av innhaldet i Suldalspakken og Innbyggarpakken er å auka bu- og blilyst i kommunen. Utifrå samfunnsanalysen og resultatane i den ynskjer kommunedirektøren å prioritera kommunesenteret Sand og tettstaden Jelsa i høve tilrettelegging for nye møteplassar og aktivitetar.

Tilrettelegging for ny bruk/etterbruk av kommunale bygg

Suldal kommune har ei rekke bygg som i dag står heilt eller delvis tomme store delar av døgnet. Gitt dei utbyggingane som er planlagt vil det være behov for areal til kontor, kommunale tenester, innbyggjarkontakt, møteplassar m.m. Uavhengig av pågåande strukturdebattar og lokaliseringar av framtidige tenester kan det opne seg høve for gjenbruk, ombruk og samlokalisering som ein bør sjå nærare på.

Auka innsats areal- og samfunnsplanlegging (25-27)

Den nye kommuneplanen har store planar for samfunnsutviklinga for Suldal, medrekna vedtekne planer om industriverksemd for Norsk Stein (utviding og dobling av produksjon) og WWJ (WindWorksJelsa) si planlagde nyetablering for produksjon havvindmodular.

Konsesjonsvilkårsrevisjon Ulla/Førre og Lyse/Hydro sin OU-planar (opprusting og utviding) for Røldal Suldal kraftverk (RSK), som kan gi investeringar på mange milliardar kroner i åra som kjem, vil også krevje mykje av kommunen.

Kommunestyret sitt planvedtak og ambisjonane som ligg i dette er avhengig av auka kapasitet for planarbeid. Det er eit omfattande reguleringsplanarbeid som skal følgjast opp etter vedtak av ny kommuneplan. Norsk Stein og WWJ sine planar vil setja preg på Suldalssamfunnet i lang tid framover. Det er allereie gjennomført oppstartsmøte for begge reguleringsplanane (juni 2023) mellom Suldal kommune og utbyggjarar, og planprogram for begge er sendt ut til 6 vekers offentleg høyring, med høyringsfrist i november 2023.

Nyleg kom og melding frå regjeringa om midlar til rassikring og ny tunnel Rødsliane RV 13, og at kontrakt for oppstart av dette arbeidet kan skje i løpet av neste år.

Summen av alt dette er at Suldal kommune står føre areal- og samfunnsplanlegging som kommunen ikkje har vore med på sidan utbygging av Ulla-Førre utbygginga på 1970 og 80-talet. Ein konsekvens av dette er at Suldal treng å auka plankapasitet for å følgje opp kommunen sine eigne vedtak i ny kommuneplan.

Dersom Suldal byggjer opp kapasitet innan areal- og samfunnsplanlegging for seint, risikerer kommunen å kome bakpå, og at tilgjengeleg utbyggingsareal blir ei flaskehals for aktuelle og vedtekne planar om store industrietableringar i Suldal.

Kjøp av næringsareal på Jelsa

Jelsa vil innan relativ kort tid kunne ha behov for næringsareal og bustadareal. Det største og mest attraktive næringsarealet og kanskje også bustadarealet ligg på tomta til den gamle tønnefabrikken. Her er det planlagt hydrogenfabrikk, men reguleringsarbeidet har

stoppa grunna bl.a. utfordringar med vatn og straum.

Kommunedirektøren ynskjer å ta ein dialog om det kan vera mogleg å få kjøpa arealet. Det kan løyse noko av behovet for rask tilgang til næringsareal. Sjølv om ein har regulert arealet på Tysingvatnet til næring vil det ta tid og krevja store ressursar for å få dette tilrettelagt.

Attraktivt og levande Sand sentrum (24-27)

I budsjettvedtaket for 2023 og handlingsprogrammet for 2023 – 2026 er det avsett midlar til utvikling av Sand sentrum. Kommunestyret har i tillegg gjort vedtak i Handlingsprogrammet 2023 - 2026 «-at ein skal sjå på eit tilbod for unge i Sand sentrum som eit samarbeid med Sand ungdomsskule og Rysteg».

Suldal kommune fekk våren 2023 utarbeid ein sentrumsanalyse av arkitektkontoret Tuvalu der dei såg på bruk av ulike areal og bygg i Sand sentrum. Analysen vil vere sentral i det vidare arbeidet med sentrumsutviklinga.

Kommunedirektøren har sett ned ei arbeidsgruppe der ein har invitert inn Næringshagen i Ryfylke, Rysteg forutan Suldal kommune. Gruppa har sett på ulik utnytting av Skipsekspedisjonen ved eit eventuelt kjøp. Gruppa peikar på at det kan være mange ulike aktivitetar som kan fylle eit bygg.

- Gaming, datarom og E-sport
- Møteplass for ungdom, kveldstid
- Pendlarkontor/co-working space/arbeidsfellesskap
- Møteplass mot arbeidslivet
- Teneste-/infotorg/turistinformasjon for Suldal kommune
- Kafe/bakeri/etter skule mat for elevar ved Sand skule
- Rysteg, kontor, pauserom, garderobar, produksjonslokale, verkstad, blomosal
- Arbeidstrening Rysteg og Sand skule
- Bruktsal
- Samlokalisering, Introteneasta, PPT, kulturskulen
- Fellesverkstad inne og ute (mekking)

- Skaparverkstad
- Garderobe sjøbad
- Ungdomsrådet
- Ungdomskoordinator

Sand sentrum er prega av fleire tome lokale, spesielt i området rundt Sand torg. Suldal kommune har overtatt Meieriet og ein har ved kjøp av Skipsekspedisjonen høve til å laga heilskap rundt desse bygga.

Sand sentrum skal bli ein attraktiv møteplass for alle som bur i kommunen, besøkande og hyttesuldøler. At det er liv og aktivitet i kommunesenteret store delar av døgnet er ein viktig faktor for å nå dette målet.

Det er og viktig å få opp attraktiviteten til sentrum i høve å trekke til seg nye tilbod, handel og opplevingar. Auka attraktivitet vil og auka verdien på eigedom, som igjen kan gje høve til auka investeringar. Målet må være at det aktivitet i alle bygg i sentrum store delar av året og døgnet.

Suldal kommune har starta eit samarbeid med Rogaland Fylkeskommune der ein ser på tilbakeføring av fasadar og bygg i Gata/sentrum til opphavleg utsjånad. Dette kan få opp attraktiviteten på bygningsmassen og auka verdiane i sentrum.

Meieriet

Kommunedirektøren legg opp til at ein i løpet av 2024 får endeleg avklaring på kva Meieriet kan nyttast til, evt. kva som må/kan gjerast for å få bygget i ein slik stand at det kan nyttast til aktivitetar. Det bør arbeidast for å knyta til seg investorar og utviklarar som kan utvikla bygget i tråd med ambisjonen om eit levande sentrum. Om dette ikkje lukkast bør ein vurdere riving og alternativ bruk av tomta.

Tur/sykkelsti Sand – Suldalsosen (26-27)

Strekket Grov - Førland

Det har i mange år vore inne eit «turdrag» i kommuneplanen sin arealdel frå Sand til Suldalsosen. Mykje av strekket er opparbeid, men strekninga Grov – Førland manglar.

Steg 1 Grov – Hatløyna: Kommunedirektøren er i dialog med grunneigarar på strekket Grov – Hatløyna (1,6 km) om å opparbeida ein skogsbilveg som etter uttak av tømmer kan nyttast som steg 1 i dette strekket. Det er ikkje er gjort bindande avtalar med grunneigarane.

Kostnadsoverslag for opparbeiding av skogsbilveg er: 2 000 000,-. Dersom nytta av vegen blir rekna 50% nytte for skoguttak og 50% nytte som sykkelveg kan vegen få statleg skogsbilvegstøtte på ca 500 000,-. Det er lagt inn midlar i investeringsbudsjettet til kommunal del.

Steg 2 Urene: Hatløyna – Førlandsøyane: Del 2 av strekket vil bli gjennom steinrøysa mellom

Hatløyna og Førlandsøyane. Dette er eit kortare (600m) men meir krevjande strekke og me føreslår å setja av midlar til dette slik at heile strekket vert tilrettelagt. Mellom anna må det inn ein geolog for å uttale seg om eventuell sikring gjennom ura.

Steg 3 Førlandsøyane – Førland. Delar av eksisterande sti og vegar (2 km) må oppgraderast mellom anna for å hindre slitasje som i dag er betydeleg på nokre strekk.

Når dette strekket er ferdig har ein samanhengande tur/sykelsti frå Sand og oppover dalføret sjølv om ein må nytta riksvegen eit lite strekke ved Førlandsbrua og på Lunde.

Innbyggarpakken

Breiband, fiber og mobil - vidare utbygging (24-25)

I vedleggshefte syner ein kva er utført og kva står att.

Sjølv om ein er kome langt med utbygging av breiband og fiber i Suldal står det framleis att nokre områder med dårleg og inga dekning. Fylkeskommune lyser årleg (gjennom statlege midlar) ut anbodskonkurransar der kommunar kan søkja på midlar til denne type utbygging. For å imøtekomme desse søknadane er ein avhengig av ein prosentvis kommunal finansiering. Frå tid til anna dukkar det og opp prosjekt generert av kommersielle aktørar der ein ved relativ lite kommunalt bidrag kan utløyse utbygging.

E-sport barn og unge (24)

Breidde og variasjon i ungdomstilbodet er noko ein har kontinuerleg fokus på. Ei uformell gruppe ungdommar bidrar med innspel og meiningar, og me prøver ut nye tilbod og løysingar når det ligg til rette for det. I haust vil ein leggja til rette for at foajé området i Suldalshallen skal bli ein uformell møte- og hengeplass for ungdom. Det er gjort nokre små grep med måling og møblering for å laga lokala

imøtekomande for målgruppa. Svært mange i ungdomsgruppa er aktive på trening, og det er difor ein eigna treffplass. Det er alltid ungdommar i hallen. I tillegg er vaktmeisterrommet rydda og tilrettelagt for aktivitet. Her er det tenkt e-sport og gaming. Gjennom skreddarsydde spillopplevingar og morosame e-sport-konkurransar kan barn og ungdom oppleve fellesskap og meistring. For å få breidde og vekt interessa, vil det vera fint med noko kommunalt utstyr. Det vil vera meir inkluderande når ikkje alt utstyret er «nokon sitt».

Hent meg/handlebuss

På vegne av Rogaland Fylkeskommunen arbeider Kolumbus for å gi reisande eit best mogleg kollektivtilbod. Hent-Meg er ei on-demand bussteneste levert av Kolumbus som blir tilbydt fleire stader i landet, eksempelvis i Sauda. Ein bestiller transport på nett eller telefon og går om bord i en minibuss til avtalt tid. På vegen kan bussen plukke opp og setja av andre passasjerarar. Ein betaler vanleg busspris og blir frakta til ønska stopp som ein gav i bestillinga. Suldal kommune ønskjer å gå i

dialog med Fylkeskommunen om ei slik ordning i kommunen.

Møteplassen Ståvå (24)

Ståvå er ein gratisbutikk med eit tilbod som er svært kjærkome for mange, men det er også ein viktig møteplass mellom fastbuande, flyktningar og andre med ei velfungerande frivillig drift. I tillegg er det stor pågang av fint brukte klede og utstyr som får nye eigarar, så drifta har absolutt eit bærekraftperspektiv også.

Utvandrarjubileet (25)

Det er 200 år sidan den første organiserte utvandringa frå Noreg til Amerika fann stad. Det var med Restaurationen frå Stavanger. Ein av eigarane av båten kom frå Suldal, og fleire ombord var herfrå. Dette er ei nasjonal markering, og det vil ikkje vera unaturleg om Suldal har si lokale markering med ein lokal komité. Noko av planlegginga vil kunna komma i 2024.

Dei tusen første dagane (24-)

Forsking viser til at dei tusen første levedagane i barnet sitt liv utgjer ein kritiske periode for barnet si utvikling. Dei først leveåra er avgjerande for barna sin kognitive og emosjonelle utvikling. Gode stimulerings tiltak, kjærleg omsorg og tilgang på høg kvalitet tidleg i barndommen vil bidra til at barn får styrka psykologisk motstandskraft. Dette vil gi barn naudsynete ferdigheiter for å lukkast seinare i livet, inkludert i skulen og arbeidslivet. Her har helsestasjon, barne- og familieteam og barnehagar ein viktig posisjon. Tidleg innsats gjennom eit tverrfagleg samarbeid dei første tusen første levedagane vil vere god førebygging for ei god helse, utdanning og trivsel for dei framtidige generasjonar. Ved å sjå på organisering og tiltak som kan styrke kommunen sitt arbeid for at barn dei første leveåra vil gi ein mogleg samfunnsgevinst.

Klima- og miljøpakken

Ladeboksar – tilrettelegging for besøkande (24-27)

Det er avsett midlar for å få ladeboksar på plasser kor besøkande parkerar over lengre tid. Per i dag er det konkrete planar om ladeboksar på Gullingen og ved Suldal bad.

Hurtigladarar i grendene (24-26)

Suldal kommune jobbar for å få på plass hurtigladerar i heile kommunen. Per i dag er det hurtigladerar på Nesflaten, Suldalsosen og Sand. Det vert arbeidd for å få etablert hurtigladerar i Erfjord, Jelsa og Ropeidhalvøya. Det er avsett Kr. 750 000,- i kvart av åra til tilskot til kommersielle aktørar som vil etablere hurtigladarar.

Vedlikehald av kommunale bygg, vegar og ytre anlegg (24-27)

Det er lagt inn betydelege midlar til vedlikehald av bygg, vegar og ytre anlegg i planperioden.

Ein god del av dei avsette midlane er til vedlikehald/oppgradering av ventilasjon og lys. Der det er mogleg vil ein sjå om det er mogleg med varmpumpe / solceller (eigne avsette midlar til desse tiltaka i investeringsbudsjettet). For 2024 vil midlar til vegar avsetjast til brøytefond. Dette for å unngå framtidige «svingingar» i kva som kan nyttast til vedlikehald og asfaltering. Det ligg prioriteringsliste i vedleggsheftet.

Det er lagt inn midlar til vedlikehald av Mostøl bru i 2026.

Det er ikkje lagt inn eigne midlar til Marvik kai. Rapport etter spesialinspeksjon er vedlagt i vedleggsheftet.

Prosjekt «Levande jord i landbruket» (24-25)

Suldal kommune vil mobilisera til ein klimavennleg og berekraftig matproduksjon, kor jordhelse og plantehelse er i fokus. Mobiliseringa er eit samarbeid mellom Suldal

kommune, Suldal Bondelag og Statsforvaltaren sin bygdeutviklar i kommunen.

Hovudmålgruppa for mobiliseringa er bønder og landbruksrådgivarar i kommunane Sauda og Suldal.

Suldal kommune, Statsforvaltaren v/Bygdeutviklar og Suldal Bondelag skal gjennomføra eit opplegg for bønder i kommunane Sauda og Suldal for å spreie kunnskap om jordhelse og om korleis auka jorda si evne til å produsera mat og binde karbon. Opplegget inneheld kurs, feltforsøk og analysar av forsøka. Opplegget startar hausten 2023 og varer ut 2025.

Næringsstøtte til landbruket, (24-25)

Som ei oppfølging av prosjektet «Suldalsbonden mot 2050», ny kommuneplan for Suldal 2023- 2034 og for å omsynta dei endra investeringsbehova husdyrnæringa i Suldal står framføre, særleg krav om omlegging frå bås fjøs til lausdrift for alle mjølke- og amme ku bruk frå 2034, ynskjer kommunedirektøren å sjå på tildelingskriteria for landbruket. Detaljavklåring av regelverk for tildeling av støtte vil skje gjennom medverknad frå Suldal Bondelag og Skogeigarlaget. Etter det vil forslag til revidert regelverk for kommunal næringsstøtte landbruk bli lagd fram som ei politisk sak.

Rekruttering og kompetanse

Omskuleringstiltak oppvekst - omsorg

Kommunen vil arbeide for å leggja til rette for gode omskuleringstiltak frå oppvekst til omsorg for å imøtekomme framtidig utfordring i omsorgssektoren. Ein vil opprette dialog med ulike utdanningsinstitusjonar for å planlegge for å få til ulike kvalifiseringsprogram for fagarbeidarar, samt kvalifisering til sjukepleiarutdanning.

Ny opplæringslov har skjerpa kompetansekrava til den som skal gi individuell tilrettelagd opplæring. Det kan gjerast unntak frå kompetansekrava dersom det vil betre opplæringa. Slike unntak kan berre gjerast dersom opplæringa skal givast av personar med ei universitets- eller høgskuleutdanning som gjer dei særleg eigna til å i vareta behova til eleven. Dette betyr at bruken av fagarbeidar vil bli endra framover.

Utviklingspermisjon for leiarar (24-)

Som eit tiltak for å stå lengre i stilling som leiar i kommunen kan utviklingspermisjon vera eit tiltak. Fleire andre verksemder har slik ordning. Ein får då moglegheit til å søkje utviklingspermisjon i 3 månader f.eks. etter 7 år i stillinga. Før ein innfører ei slik

ordning kan det vera tenleg med ei god vurdering. Det vert tilrådd å greie ut ei slik ordning i løpet av 2024.

Prosjektstøtte til kompetanseheving for personalgrupper.

Å kunne ha moglegheit til å reise på studietur eller gjennomføra kompetanseheving samla for ein arbeidsplass kan vera eit fagleg og sosialt godt tiltak. Midlar til slike prosjekt kan hentast frå det ordinære budsjettet til kompetanseheving gjennom søknad. Det vert då ei prioritering mellom individuelle tiltak og tiltak for heile einingar eller deler av einingar.

Rekruttering introduksjonsdeltakarar

Erfaring viser at fleire introduksjonsdeltakarar ønskjer helsefagutdanning. Sauda vidaregåande skule har stor søknad frå fleirspråklege som ønskjer utdanning og dei fleste blir tatt godt i mot til læreplass i kommunen. Ei utfordring kommunen ser er mangelen på norsk språk når ein skal ha praksis. Her bør ein leggje til rette for kompetanseheving.

Ein må prøve å leggje til rette for eit kombinasjonsløp med norsk kurs og arbeid slik at nye flyktingar kjem raskare i arbeid, samt

inkludert i Suldalsamfunnet. Her må ein ha god dialog med næringslivet.

Rekrutteringsbustader - kollektiv/bufellesskap

I fjor introduserte ein ordning med Leige for eige –bustader. Dette vert vidareført i planperioden. Desse er tenkt både som rekrutteringsbustader til kommunalt tilsette og andre som treng bustad. Det er kome innspel på at ein bør kunne tilby bustad i kollektiv/bufellesskap når ein flytter til Suldal. Dette for å gjera det lettare å bli kjent med andre og at leigekostnaden kan bli lågare då bustaden er avgrensa i storleik. Ikkje alle ynskjer store leilegheiter/ hus når dei kjem til kommunen. Ein foreslår at slike buformer vert del at bustadstrategien framover. I fleire av byggefelta er det avsett område for slike løysingar.

Fjernkontor

Gjennom koronapandemien fekk ein erfaring med ulike former for heimekontor. Suldal kommune har laga eige regelverk for tilsette som vil nytte heimekontorordning. Hovudregelen er ein dag i veka på heimekontor.

I tillegg gjer me oss nå erfaring med å nytta fjernkontor. Ein tilsett arbeider frå Oslo og er i Suldal omlag ei veke i månaden. Me vil etter ei tid evaluera denne ordninga for å sjå om ho kan utvidast til evt å gjelda i høve rekruttering av tilsette/kompetanse det er vanskeleg å få til å flytta til Suldal.

Trainee

Ei traineestilling er ein form for tilsetting kor ein person, ofte ein nyutdanna person med høgare utdanning, blir tilsett for ein bestemt tidsperiode for å få opplæring i ein bestemt jobb eller bransje. Traineeprogrammet er vanlegvis utforma for å gi deltakaren inngåande kunnskap og praktisk erfaring i verksemda, bransjen og arbeidsoppgåvene. For arbeidsgivar vil traineestillinga gi tilgang til ny kunnskap som kan bidra til relevante fagmiljø og status som attraktiv arbeidsgivar

Traineeprogrammet kan variera i lengd, men fokuset er at ein skal utvikle talentet og gi deltakaren ei brei forståing av organisasjonen. Etter fullført traineeprogram kan det vere moglegheit for fast tilsetting, det vil uansett vere ein god sjanse for å utvikla ein god karriere i bransjen ein har traineestilling i. For Suldal kommune vil ein traineestilling gi ein moglegheit til å rekruttere etterspurt kompetanse, samt utvikla kandidaten sitt talent under rettleiing for å imøtekome eit generasjonsskifte der det er tilsette med kritisk kompetanse.

Internship

Internship er ei ordning der ein student får arbeide i ei bedrift/organisasjon med relevante oppgåver ei ein periode av utdanninga. Som ein "intern" får studenten moglegheit til å få relevant arbeidstrening innafor eit område. I tillegg er dette ein god måte å rekruttere nye arbeidstakarar.

Internship kan vere eit tiltak for å vise fram kommunen som kompetansearbeidsplass ved inngå ein avtale med ein utdanningsinstitusjon for å gi studentar moglegheit for internship i Suldal kommune.

Utdanningsbarnehage og skule

Høgskolen på Vestlandet (HVL), fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett (FLKI) har etablert ei ordning med lærarutdanningsskular -og barnehagar som tek utgangspunkt i den nasjonale strategien [Lærarutdanning 2025](#). HVL har i første omgang organisert dette som eit pilotprosjekt for perioden 2020-2024 der eit samarbeid med 6 skular og 4 barnehagar frå nærregionene (Bergen, Stord og Sogndal) er etablert.

Ei utviding av opplegget skal etter pilotperioden skalerast opp til å gjelde samarbeid med fleire grunnskular og barnehagar og være en varig ordning og framtidig satsing i alle nærregionar. Dette kan vere eit tiltak som ein kan arbeida for å få til Suldal kommune som ein del av rekrutteringsarbeidet etter lærarar i framtida.

Prosjekt alternativ bruk av vaktmeistertenesta

Ungdomsskulen har mange elevar som vel arbeidslivsfag, og har stor interesse for yrkesretta arbeid. Ny Stortingsmelding for 5.-10. klasse omhandlar å skapa ei meir praktisk og variert opplæring for å legge til rette for motivasjon og meistring. Det å få andre yrkesgrupper inn i skulen kan legge til rette for å gi anna kunnskap til elevane når det gjeld praktisk retta opplæring. For å imøtekome

noko av dette vil ein som ei prøveordning teste ut ein kombinasjonsstilling der ein slår i saman ein 50 % vaktmeisterstilling og ein 50 % miljøarbeidarstilling til ein driftsoperatørstilling/miljøarbeidar ved Sand skule. Denne personen vil då kunne nyttast til å halde drifta av skulen sitt tekniske bygg, samt ta med seg elevar til ein del praktisk arbeid i opplæringa. Dette kan bli eit vinn-vinn prosjekt.

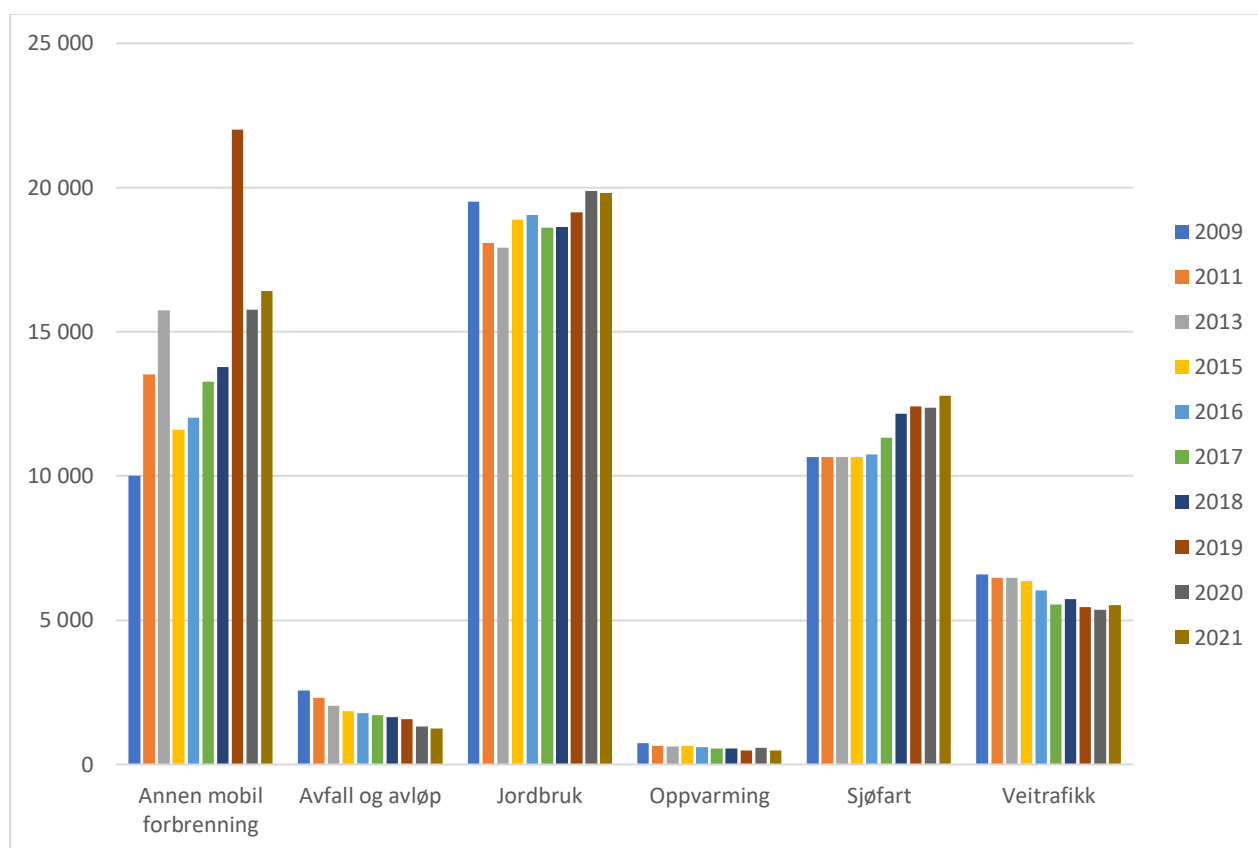
Klima og miljø 2024-2027

Norge skal redusere utslippa med 55% innan 2030 samanlikna med 1990. I kommuneplanen 2022-20234 under punktet «Grøne Suldal» står det at:

«Det er viktig at me, i åra som kjem, tek ei aktiv rolle i arbeidet med å redusere utslipp og leggja om til eit meir klimavennleg energiforbruk. Like viktig som å redusere utslipp, er det å halda på naturen si evne til å binda CO2. Suldal har mykje utmark, skog, myr og landbruksareal som er viktig for CO2 lagring».

Utslepp Suldal kommune

Miljødirektoratet legg ut ein årleg oversikt over klimautslippa i norske kommunar. Dei sist oppdaterte tala er i frå 2021. Suldal kommune sitt berekna utslipp er på 56.000 tonn CO₂-ekvivalenter. Mange tal er vanskeleg å kvantifisere på kommunenivå, men oversikten gir likevel ein god indikasjon. Slik det ser ut i dag, så går utslippa ned i frå vegtrafikk, oppvarming og avfall, medan industriutslippa (annan mobil forburning og sjøfart, bulkskip) har gått opp. Norsk Stein sin aktivitet blir registrert under «annen mobil forburning» og «sjøfart».

Graf: Utslepp tonn CO₂ per hovudområde. Inn under anna mobil forburning finner du Norsk Stein.

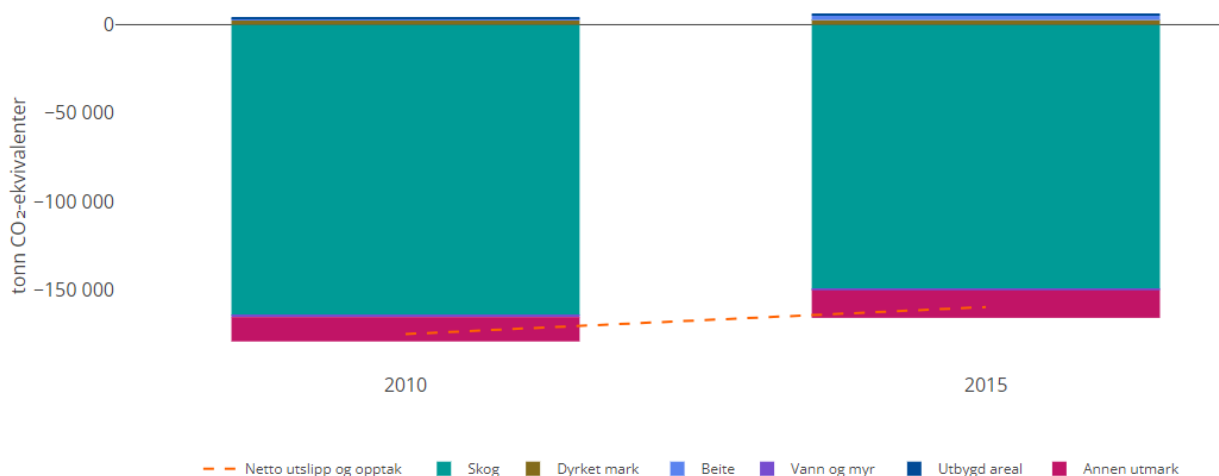
Siste oppdaterte tal for opptak av klimagassar frå skog og myr er i frå 2015. Det syner at skog og myr tek opp cirka 159.000 tonn CO₂-ekvivalenter i Suldal kommune. Det er noko ned i frå 2010. Suldal kommune har omprioritert noko skog til beite/dyrka mark i frå 2010 til 2015.

Suldal kommune har ikkje eigne mål for reduksjon av klimautslepp per i dag, men arbeider aktivt for å følgje opp dei nasjonale måla.

- Suldal kommune har tiltak for å energieffektivisere både eigne bygg og andre bygg i kommunen. Suldal kommune har det siste året gitt støtte til over 1000 ENØK-tiltak i kommunen. Det er gitt støtte til varmepumper, solceller, etterisolering, nye energieffektive vindauge med meir. Det frigir elektrisitet til det grøne skiftet.
- Suldal kommune og mange lokale leverandørar er Miljøfyrtårn-sertifisert.

No arbeider kommunen med å bli resertifisert.

- Suldal kommune valte IVAR som renovasjonsleverandør, blant anna fordi IVAR hadde høgast gjenvinningsgrad.
- Suldal kommune er med på eit prosjekt for redusere karbonutslepp i frå jorda.
- Suldal kommune jobbar for å få ladepunkt i heile kommunen, sjå handlingsprogrammet.
- Ein lokal leverandør arbeider for å få ladepunkt for store køyretøy. Ladeløysinga kan stå klar i 2024. Kommunen har god dialog med leverandøren.
- Suldal kommune jobbar med ein «klimaknapp» på kommunen si heimeside som vil gjere klimaarbeidet i kommunen meir synleg. Den nye profilen vil bli lansert i 2024.
- Suldal kommune vil jobba for auka naturmangfaldet, sjå handlingsprogrammet.

Kilde: Miljødirektoratet/Nibio

Klimatilpassing

Klimatilpassingsforum

Suldal kommune skal aktivt delta i Rogaland Fylkeskommune sitt klimatilpassingsforum for oppfølging av fylkeskommunen sin klimatilpassingsplan og utveksling av erfaring med dei andre Rogalandskommunane.

Aktiv bruk av klimaprofil

Kommunen skal aktivt nytta Norsk klimaservicesenter sin klimaprofil for Rogaland i planlegging og forvaltning.

Klimarisiko i heilskapleg ROS

Ved rullering av heilskapleg ROS for Suldal kommune i kommande planperiode skal det setjast ekstra fokus på kartlegging av klimarisiko og avbøtande tiltak knytt til denne risikoen. Ved all planlegging og bygging i

kommunen skal det vere ekstra fokus på klimarisiko.

Temakart i kommuneplanen

Temakart i kommuneplanen om flaum, ras og havnivåstiging skal nyttast aktivt for å unngå å bygge seg inn i nye utfordringar.

Arealdel i kommuneplanen

Det er sett krav i føresegnene til arealdelen at opne og naturbaserte løysingar for overvasshandtering skal nyttast i alle tilfelle kor det er praktisk mogleg. Dersom andre løysingar vert velt må det grunngjevast.

I kommuneplanen sine føresegner skal ein halde inngrep og omdisponering av myr og matjord på eit minimum.

Økonomiplan 2024-2027

Under følger økonomiplan for 2024-2027 for drift. Signala i Statsbudsjettet ligg til grunn for forventa pris og lønnsvekst, utvikling i skatteinntektene og rammetilskot. Økonomiplanen blir lagt fram i faste 2024 prisar. Økonomiplanen byggjer elles på handlingsprogrammet og andre politiske føringar.

ØKONOMIPLAN 2024 - 2027 DRIFT

(Brutto/nettorammer i samsvar med oppstilling (2024-kroner, summar i heile tusen)

Rammeområde	Budsjett				Økonomiplan		
	B 2023	B 2023	B 2024	B 2024	2025	2026	2027
	Brutto	Brutto/ netto.	Brutto	Brutto/ netto.	Brutto	Brutto	Brutto
Skatt på inntekt og formue		-165 410		-173 110	-173 110	-173 110	-173 110
Rammetilskot		-52 542		-160 142	-160 142	-160 142	-160 142
Eigedomsskatt		7 500		7 500	7 500	7 500	7 500
Eigedomsskatt		-131 000		-150 200	-151 800	-151 800	-151 800
Konsesjonsavgifter		-29 485		-29 981	-32 163	-32 163	-32 163
Inv. komp. skule/omsorg/kyrkja		-600		-600	-600	-600	-600
Overf. Havbruksfondet		-3 400		-10 000	-8 000	-9 500	-7 500
Sal av konsesjonskraf		22 332		7 932	7 832	5 932	5 332
Sal av konsesjonskraf		-221 000		-74 501	-74 501	-59 601	-55 001
Disponible inntekter		-573 605		-583 102	-584 984	-573 484	-567 484
Renteinntekter		-5 625		-11 225	-11 225	-11 225	-11 225
Rogaland Fylke, amortisering		-500		0	0	0	0
Utbytte frå Haugaland Kraft		-7 500		-7 500	-7 500	-7 500	-7 500
Kursgevinstar /utbytte pengepl.m.m.		-3 000		-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Renteutgifter		11 686		16 815	18 415	17 599	15 739
Avdrag på lån		23 018		26 328	31 145	33 774	33 210
Ulla/Førre nær.fond, utlån		3 000		3 000	3 000	3 000	3 000
Ulla/Førre nær.fond, avdrag		-2 000		-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Sosiallån, utlån		250		250	250	250	250
Sosiallån, avdrag		-192		-192	-192	-192	-192
Netto finansinnt./-utgifter		19 137		22 976	29 393	31 206	28 782
Motpost avskrivningar		-35 069		-35 069	-35 069	-35 069	-35 069
Motpost kalkulatoriske renter		-3 395		-3 395	-3 395	-3 395	-3 395
Avsetjingar:							
Disposisjonsfond		1 684		14 763	8 664	23 256	49 303
Bundne driftsfond		50		50	50	50	7 750
Bruk:							
Disposisjonsfond		-84823		-130 813	-38 568	-12 500	-9 550
Bundne driftsfond		-8902		-20 354	-1 562	-1 562	-1 562
Netto avsetningar		-91 991		-148 389	-31 416	9 244	45 941
Overf. til invst. driftsm.		122 629		174 665	68 145	15 973	0
Overf. til invest. Konsesj.avg.		23 445		46 293	24 328	25 300	17 600
Overf. til invest. Utbytte		7 500		7 500	7 500	7 500	2 000
Til fordeling drift	0	-531 349	0	-518 521	-525 498	-522 725	-511 625

Rammeområde	Budsjett				Økonomiplan		
	B 2023	B 2023	B 2024	B 2024	2025	2026	2027
	Brutto	Brutto/ netto.	Brutto	Brutto/ netto.	Brutto	Brutto	Brutto
Utgiftene er inkl. avskr.							
Kommunedirektøren	10 973	10 705	14 131	13 272	13 506	13 506	13 506
	-268		-859		-734	-734	-734
Økonomi og organisasjon	80 196	77 382	43 038	38 834	38 504	36 478	34 979
	-2 814		-1 152		-1 190	-1 164	-914
Kommunekassen	20 540	16 847	20 321	15 846	20 421	20 421	20 421
	-3 693		-4 475		-4 475	-4 475	-4 475
Organisasjon og innbyggarkontakt	25 734	23 334	25 071	22 887	25 071	25 071	25 071
	-2 400		-2 184		-2 184	-2 184	-2 184
Skatt og finans	791	645	791	641	791	791	791
	-146		-150		-150	-150	-150
Politiske organ	6 831	6 592	7 508	7 259	7 883	7 358	7 358
	-239		-249		-324	-249	-249
Sum Formannskapet	145 065	135 505	107 858	98 789	106 176	103 625	102 126
	-9 560		-3 069		-9 057	-8 956	-8 706
Overord. Oppvekst	19 272	15 666	14 443	11 129	15 367	13 992	13 992
	-3 606		-3 314		-3 596	-3 397	-3 397
Indre Ryfylkte PPT	6 827	3 391	6 652	3 216	6 652	6 652	6 652
	-3 436		-3 436		-3 436	-3 436	-3 436
Stølane barnehage	7 451	6 352	8 795	8 242	8 795	8 795	8 795
	-1 099		-333		-331	-331	-331
Kjølvikestølen barneh.	3 589	3 177	5 105	4 889	5 105	5 105	5 105
	-412		-218		-131	-131	-131
Vinjar barnehage	11 401	9 634	9 414	8 464	9 414	9 414	9 414
	-1 767		-939		-557	-557	-557
Sand barnehage	13 995	11 715	14 038	12 844	14 038	14 038	14 038
	-2 280		-1 194		-690	-690	-690
Erfjord skule	8 828	8 240	8 459	7 982	8 459	8 459	8 459
	-588		-477		-477	-477	-477
Marvik skule	4 067	3 923	4 270	4 123	4 270	4 270	4 270
	-144		-147		-147	-147	-147
Sand skule	31 430	30 387	32 546	31 475	32 546	32 546	32 546
	-1 043		-1 071		-1 071	-1 071	-1 071
Vinjar skule	11 657	10 873	12 360	11 548	12 360	12 360	12 360
	-784		-812		-812	-812	-812
Jelsa oppvekstsenter	6 126	5 613	6 825	6 469	6 825	6 825	6 825
	-513		-356		-287	-287	-287
Nesflaten oppvektsent.	5 254	5 041	6 589	6 307	6 589	6 589	6 589
	-213		-282		-245	-245	-245
Vanvik oppvekstsenter	3 840	3 637	3 936	3 780	3 936	3 936	3 936
	-203		-156		-135	-135	-135
Gullingen leirskule	3 679	953	3 891	1 165	3 891	3 891	3 891
	-2 726		-2 726		-2 726	-2 726	-2 726
Introsenteret	11 324	1 062	10 922	1 243	11 114	11 114	11 114
	-10 262		-9 679		-9 871	-9 871	-9 871
Barnevern	11 603	11 590	10 603	10 590	10 603	10 603	10 603
	-13		-13		-13	-13	-13
Kultur	37 582	29 676	35 210	26 795	30 085	30 210	29 960
	-7 906		-8 415		-8 180	-8 205	-8 156
Helse og Velferd	10 598	10 266	9 359	9 031	9 390	9 390	9 390
	-332		-328		-335	-335	-335

NAV Suldal	7 868	7 509	6 832	6 639	6 832	6 832	6 832
	-359		-193		-193	-193	-193
Sjukesheimen	45 465	39 002	47 328	40 615	47 803	47 803	47 803
	-6 463		-6 713		-6 808	-6 808	-6 808
Helse	30 314	21 311	34 726	25 270	34 726	34 726	34 726
	-9 003		-9 456		-9 456	-9 456	-9 456
Suldal heimeteneste	58 021	50 334	60 775	53 169	60 775	60 775	60 775
	-7 687		-7 608		-7 606	-7 606	-7 606
Suldal bu- og aktivitetss.	25 461	21 637	27 182	23 340	27 182	27 182	27 182
	-3 824		-3 842		-3 842	-3 842	-3 842
Levekårsutvalet	492	489	469	466	469	469	469
	-3		-3		-3	-3	-3
Sum Levekårsutvalet	376 144	311 478	389 739	318 791	377 226	375 976	375 726
	-64 666	0	-61 938	0	-60 948	-60 774	-60 725
Kultur og samfunnsutvikling	7 059	7 032	14 673	14 168	18 512	19 062	14 733
	-27		-568		-1 431	-2 281	-1 702
Bygdeutvikling	14 066	8 872	17 345	12 863	17 861	18 376	15 376
	-5 194		-5 342		-5 357	-5 372	-5 372
Teknisk drift	96 596	67 859	103 860	74 326	112 257	113 400	110 500
	-28 737		-29 534		-30 248	-30 838	-30 838
LMT-utvalet	617	603	524	507	524	524	524
	-14		-17		-17	-17	-17
Sum LMT-utvalet	118 338	84 366	136 402	109 941	149 154	151 362	141 133
	-33 972		-35 481		-37 053	-38 508	-37 929
Sum driftsinnt.	-108 198	0	-106 468	0	-107 058	-108 238	-107 360
Sum driftsutg. inkl. avskr.	639 547	531 349	624 989	518 521	632 556	630 963	618 985
Sum fordelt til drift	531 349	531 349	518 521	518 521	525 498	522 725	511 625

Rammeområde	Budsjett				Økonomiplan		
	B 2023	B 2023	B 2024	B 2024	2025	2026	2027
	Brutto	Brutto/ netto.	Brutto	Brutto/ netto.	Brutto	Brutto	Brutto
Meir-/mindreforbr. = 0	0	0	0	0	0	0	0
Nto.avs.+overf. inv. budsj. = Nto. dr.res.	61 583		80 089		68 557	58 017	65 541
Nto. dr.res. i % av sum innt.	8,6		11,3		9,6	8,3	9,5
<u>Spesifikasjon fond:</u>							
Avs. til opplæringsfondet		1000		0	0	0	0
studieperm.fond		0		0	0	0	0
" miljøfond		0		0	0	0	0
" konsesjonsavg.fond		0		0	0	0	0
" driftsprosjekt		204		6 704	2 954	1 954	3 954
" næringsfondet		0		0	0	0	7 700
" næringsfondet, sikr.		0		0	0	0	0
" bundne kom.fond		0		0	0	0	0
" bundne sjølvkostfond		0		0	0	0	0
" integrering.tilsk.fond		480		480	480	480	480
" alt. Energi		0		0	0	0	0
" fiskefond							
" viltfond		50		50	50	50	50
" kommunikasjonsf.		0		0	0	0	0
" disposisjonsfondet		0		7 579	5 230	20 822	44 869
Bruk av disposisjonsfondet		-84748		-133 658	-36 068	-11 300	-9 050
" opplæringsfondet		0		0	0	0	0
" spelemiddelfond		-75		0			
" konsesjonsavg.fond		-7150		-24 822	0	0	0
" kommunikasjonsf.		0		-3 150	-2 500	-1 200	-500
" bundne sjølvkostfond		-690		0	0	0	0
" integrering.tilsk.fond		0		0	0	0	0
" bruk nær.fond		-1000		-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
" fiskefond		-62		-62	-62	-62	-62
" viltfond		0		0	0	0	0
" bufferfond konsesjonskraftsal		0		0	0	0	0
Netto avsetninger		-91991		-148 389	-31 416	9 244	45 941

Inntekter

Hovudfinansieringskjelda til kommunen er rammetilskot, skatteinntekter og inntekter frå vasskraft (naturressursskatt, eigedomsskatt, konsesjonskraft og konsesjonsavgifter). Inntekter i frå konsesjonskraft er del av «sals og leigeinntekter». Inntekter frå vasskraft (inkludert all eigedomsskatt) utgjer over 40% av inntektene.

Rammetilskot og skatt

Grunnlagsdata i rammetilskotet syner at i 2023 blir Suldal rekna å vera 19,10% dyrare å driva enn landsgjennomsnittet. Dette talet er 0,76% høgare enn i førre året då det var 18,34%.

Prognosen i Statsbudsjettet er nytta og rammetilskotet er justert opp i tråd med dette.

Den nominelle veksten i dei frie inntektene frå 2023 til 2024 er rekna til å vera 6,2% i Suldal, medan gjennomsnittet i Rogaland er 4,4%. Denne veksten dekkjer ikkje auken i utgiftene kommunen har.

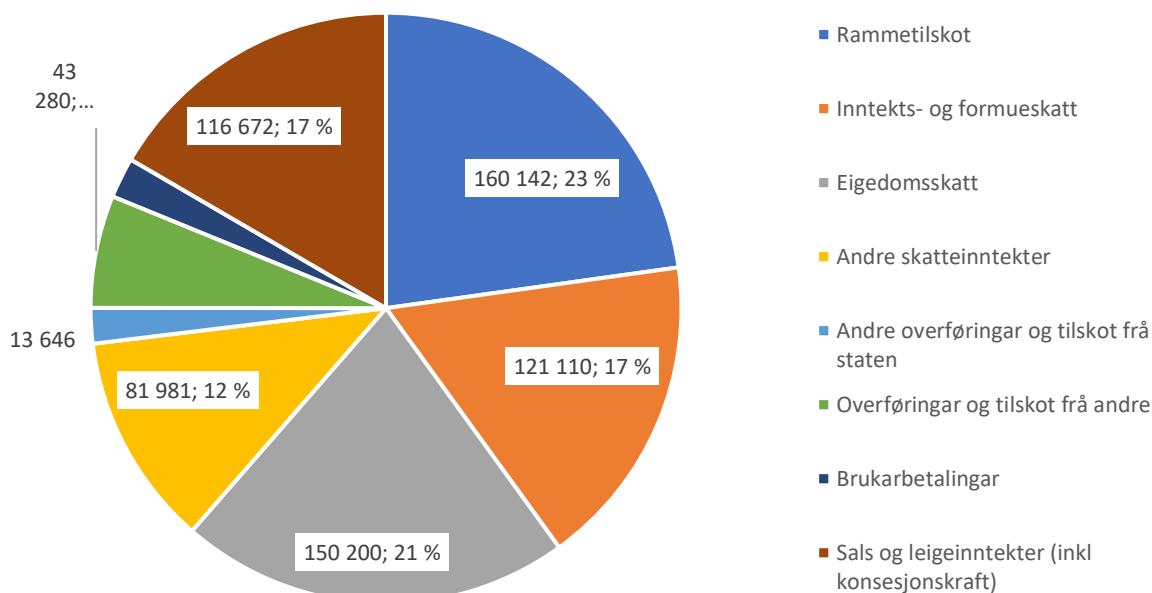
Inntektsanslaget på skatt private for 2024 byggjer på signal frå statsbudsjettet, men ein har nytta egne framskrivingar når det gjeld anslag på skatt 2023.

Naturressursskatten

Naturressursskatten er ein særskatt som går til kommunen. Naturressursskatten utgjer 1,1 øre/kwh multiplisert med gjennomsnittleg kraftproduksjon siste 7 år. Over tid ligg skatten på ca 50 millionar k i året. Skatten inngår i skatteutjamninga for kommunane.

Konsesjonsavgifter

Det er budsjettet med 29,981 millionar kr i 2024 og 32,163 millionar kr. frå og med 2025 og resten av økonomiplanperioden. Konsesjonsavgiftene blir indeksregulert kvart 5. år etter SSB sin konsumprisindeks. Det blir i tillegg nytta frå fond 14,422 millionar kr. i 2024 (unytta midlar frå tidlegare år).

Eigedomsskatt

Eigedomsskatt	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kraftanlegg (brutto)	102 000	89 000	122 553	110 000	110 000	110 000	110 000
Kraftlinjer	12 800	12 800	13 501	12 800	12 800	12 800	12 800
Englandskabelen	23 000	23 000	23 061	23 000	23 000	23 000	23 000
Steinbrot	5 200	4 800	4 295	4 000	3 000	3 000	3 000
Anna	550	500	469	400	3 000	3 000	3 000
Sum eksl avsetningar	143 550	130 100	163 879	150 200	151 800	151 800	151 800

Høg straumpris

Straumprisen har vore høg dei siste par åra som gjer at eigedomsskattegrunnlaget ligger over maksverdien, som er «kr 2,74/kWh av 1/7 av grunnlaget for anlegget si samla produksjon av elektrisk kraft for inntektsåret og dei seks foregåande åra», jf eigedomsskattelova § 8B-1(4). Med andre ord når straumprisen er høg så blir eigedomsskatten bestemt ut i frå kor mykje kraftanlegga produserer.

Kommunedirektøren trur at kraftproduksjonsgrunnlaget vil gå ned i 2024 for så å halde seg på cirka same nivå, men estimatet er usikkert.

På lengre sikt, utover økonomiplanperioden, kan eigedomsskatten for kraftanlegg gå ytterlegare ned. Straumprisen er på veg ned igjen. Statkraft og Hydro/Lyse skal gjere store daminvesteringar dei neste åra; det kan gå utover produksjonen i ein overgangsperiode og auke kostnadane. Grunnrentesatsen har blitt høgare.

Merknad: Eigedomsskattegrunnlaget når maksverdien ikkje slår inn = noverdiberekning av pris*produksjon minus kostnad og grunnrenteskatt siste 5 år og minus noverdien av framtidige utskiftingskostnader.

To alternativ

Suldal kommune har skrive ut eigedomsskatt på gamle verk og bruk etter overgangsregelen, jfr overgangsregel til eigedomsskattelova §§ 3- og 4. Overgangsordninga går ut i 2024. Frå og med 2025 så vil gamle verk og bruk bli definert som næringseigedom. Kommunen har to alternativ frå og med 2025:

Alternativ A: Skrive ut eigedomsskatt på kraftverk og kraftnettet, jf eigedomsskattelova § 3c. Då mister kommunen eigedomsskatt frå dei verksemdene som tidlegare var verk og bruk. Eigedomsskatt på næring vil også gjelde små lokale selskap, slik som lokalt reiseliv, lokalbutikken, sagbruket, næringsbygg etc. Eigedomsskatten tar ikkje omsyn til om selskapet går godt eller dårleg. Det er verdien på eigedomen som er utslagsgivande for skatten.

Alternativ B: Skrive ut eigedomsskatt på kraftverk, kraftnettet og næring, jf eigedomsskattelova § 3 d. Då vil kommunen behalde eigedomsskatt på gamle verk, og i tillegg få eigedomsskatt på alle andre næringseigedomar. Skatt på overskotet til ei bedrift går til staten. Eigedomsskatten går til kommunen. Ved å skattlegge eigedomen så blir det igjen meir pengar lokalt. Kommunedirektøren tilrår alternativ B i dette budsjettforslaget, men ser fordeler/ulempar med begge alternativa.

Ny allmenn taksering

Det er ny allmenn taksering i 2025. Førre allmenne taksering var i 2015. Det vil gjelde kraftlinjer, Englandskabelen og næring inkludert steinbrot. Takstane skal oppjusterast med konsumprisindeksen siste 10 år. Anlegga har blitt eldre. Samla sett trur kommunedirektøren at eigedomsskatten for kraftlinjer og Englandskabelen vil halde seg på same nivå. Eigedomsskatt i frå næring er stipulert til kr 6 millionar; kr 3 millionar frå steinbrot og kr 3 millionar frå anna næring.

Sal av konsesjonskraft	Rekneskap			Prognose				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Pris NO2 øre	9,8	80,7	208,0	100,0	75,0	75,0	60,1	55,5
Mengde GWh	136	136	136	143	130	130	130	130
Inntekt mill	4	92,4	273,6	123,2	74	74	59	55
Til Ryfylkefondet				11,9	7,9	7,8	5,9	5,3
<i>NO2 Sørlandet = vårt prisområde. Norge er delt inn i 5 ulike prisområder på grunn av ulik kraftsituasjon (værsituasjon og overføringskapasitet i nettet)</i> <i>Mengde GWh = vårt uttak = alminnelig forbruk. Mengde GWh 2024 = rapportert forbruk 2022.</i>								

Sal av konsesjonskraft

Prisen er basert på marknadspotensialet.
 Utfallsrommet er stort; frå under 50 øre til nærare 140 øre avhengig av kva analyseselskap du spør. Straumprisen avhenge av fleire faktorar som gassprisen i Europa, CO2-prisen (kvoteprisen), været, straumkapasiteten mellom dei ulike prisområda, overgangen til grøn energi med meir.
 Konsesjonskraftfondet bør vere stort nok til å takle 2 år med låge straumprisar.

Brukarbetaling og sal

Det er lagt inn auke på 4,5%. Satsen er henta frå forslag til statsbudsjett for 2024 (Pris- og lønsvekst, også kalla deflator, for 2024 er på 4,5%).

Frå 01.08.2024 blir foreldrebetaling for barnehage lik den nye statlege satsen på kr 1500,-.
 Sjå forslag til betalingshefte for meir informasjon.

Kommunalt eigde selskap

Haugaland Kraft AS (vår eigardel er 2,78%)

Her er det budsjettert med eit utbytte på 7,5 millionar kr. Dette blir i sin heilskap nytta til å finansiera investeringar.

Rygjatun Eigedom AS (vår eigardel er 100%)

Det er ikkje budsjettert med utbytte.

Suldal bad publikum AS (vår eigardel er 100%)

Det er ikkje budsjettert med utbytte.

Utgifter

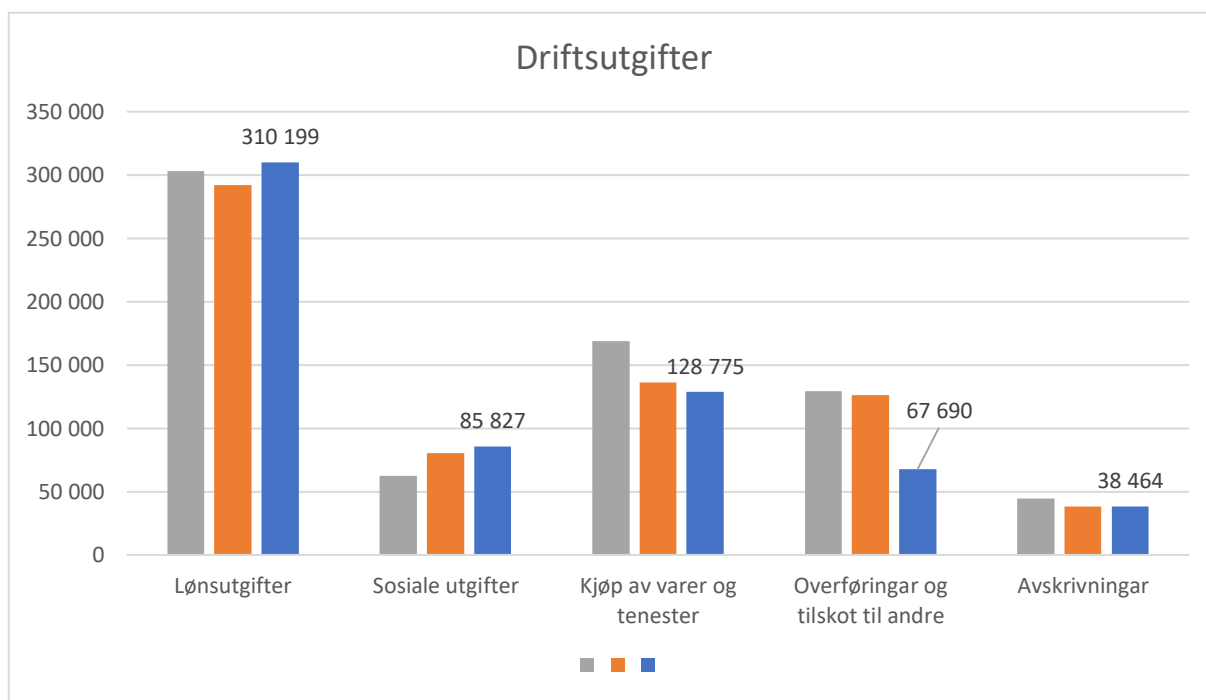
Budsjettet blir sett saman slik at ein først konsekvensjustera alle tal slik at lønsauke, endring i pensjon eller avtaleverk og avtalte endringar i avtalar blir oppdatert. I tillegg legg ein inn nye politiske vedtak som gir driftskonsekvensar eller som er ein følgje av statlege vedtak eller andre sentrale avtalar gjort mellom KS og arbeidstakar-organisasjonar. I tillegg kjem eventuell auke/reduksjon i driftsutgifter knytt til nye investeringar. Endringar som følgje av reduserte inntekter vert også lagt inn. Løn inkludert sosiale kostnader utgjør 59,2% av driftskostnaden før avskrivning og rente.

Løn- og sosiale kostnader

Løn og sosiale kostnader har ein auke med netto 23,8 millionar kr. samanlikna med budsjett 2023. Dette kjem av endringar i stillingar, lønsoppgjøret og auka pensjonskostnader. Lønsoppgjøret for 2023 utgjorde 15,6 millionar. I tillegg kjem særskilte forhandlingar med 3,7 millionar. Det har vore ein god del nyttilsetjingar i stillingar der ein har fått tilsett høgskuleutdanna. Dette gir auka utgifter til løn, men gir samstundes auka kompetanse i einingane.

Det er frå 2023 til 2024 ein auke i faste stillingar på 3,78 årsverk. Auken kjem av 1,68 årsverk knytt til oppseiing av avtalen med Haugaland brann og redning, 0,4 årsverk knytt til overtaking av bygningsmassen på Rygjatun. I tillegg er det ein auke på 1,7 stilling som er knytt til sal av tenester. Det meste av salet kjem frå sal av rekneskapstenester. Salet av slike tenester gjer at ein får auka opp med fleire kompetansearbeidsplassar. I tillegg får ein eit auka fagmiljø på feltet.

Pensjonskostnadane har gått kraftig opp i 2023. Det var lagt opp til å nytta midlar frå premiefondet til delar av pensjonen i 2023 i tråd med føringar frå statleg hald som kom etter store tilbakeføringar til premiefonda til kommunane i 2021. Pensjonsauken vart betydeleg høgare enn det ein hadde rekna med og det som var signalisert frå KLP. Samla er det i 2023 teke ut 17 millionar kr. frå premiefondet. Saldo på fondet pr. oktober 2023 47,2 millionar kr. Føringane frå staten legg opp til at ein skal nytta desse midlane innanfor ein periode på 5 år.

Kjøp av varer og tenester

Det er i budsjettet ikkje kompensert for prisstigning. Det er sett av for auke i utgifter til felles IT på eksisterande avtalar, personell og driftskonsekvensar av nye investeringar.

Overføringar og tilskot til andre

Det vart i budsjettet 2023 og økonomiplan 2023-2026 vedteke tilskot til energispareiltak for private hus haldningar, hytter, næringsliv og lag og organisasjonar med 30 millionar kr. i 2023 og 5 millionar kr. i kvart av åra 2024-2026. Denne ordninga er vidareført med 5 millionar kr. også i 2027.

Det er budsjettet med 1,0 millionar kr. i 2024 og 2025 til Tettstadsprosjektet på Jelsa – kyststi. I tillegg 0,2 millionar kr. i 2024 til Marvik båtforeining – flytebrygger.

Det er avtale med Ryfylkefondet om overføring av 10% av sal av konsesjonskraft som for 2024 utgjer 7,7 millionar kr.

Ordførar har tradisjonelt på fullmakt frå formannskapet disponert 0,3 millionar kr av konsesjonsavgiftene til føremål innan utvikling. Tilskota vert gitt etter søknad, men vert ikkje lyst ut. Ryfylkequiz i regi av Ryfylke IKS er døme på fast mottakar av tilskot. Vidare er det gitt tilskot til ulike bokutgjevingar, arrangement osv. Kommunedirektøren har ikkje gjort endring i dette i planperioden, men ser at det kan vera ei utfordring at tilskot blir gjeve politisk utan ei fagleg vurdering. Kommunedirektøren ser det som naturleg at faste tilskot vert innarbeidde i budsjettet.

Ordførar disponerer også 0,150 millionar kr i ordinære driftsmidlar. Føremålet har vore gåver, reiser for formannskapet m.m.

Renter

Lånerenta er lagt inn med 5,33% i 2024, 4,86% i 2025, 4,47% i 2026 og 4,28% i 2027.

Avdragstida er 20 år på alle lån med unntak av VA-anlegg på Mosvatnet som har 30 år.

Ulla Førre Næringsfond:

Ulla Førre næringsfond vart oppretta i høve Ulla første utbygginga og gir støtte og lån til nyetableringar og utvikling av eksisterande næringsliv. Midlane kan og nyttast til kommunale tiltak som stettar vedtektene. Midlane kan ikkje nyttast til driftstiltak.

01.01.2023 er saldo på fondskapitalen 20,368 millionar kr. I tillegg er det utlån pr. 01.01.2023 på 31,234 millionar kr. Det er i 2024 budsjettert med 3 mill. kr. i støtte/utlån,

finansiert med 1,5 mill.kr i innbetalte avdrag og 1,5 mill.kr frå fondet. Bruken av fondet til å finansiera utlån er lik i heile økonomiplanperioden. (sjå tabell under). Fondskapitalen vart styrka med kr. 4,577 mill i 2. tertial 2023.

Sikringsfondet (for å dekkja eventuelt tap på utlån i næringsfondet) er på 7,3 mill.kr per 31.12.2022. Sjå eige vedlegg om styrking i vedleggsheftet.

Ulla Førre Næringsfond	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo fondskapital	20 368 000	23 945 000	22 445 000	20 945 000	19 445 000
Bruk/avsetjing av fond	3 577 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	- 1 500 000
Sum	23 945 000	22 445 000	20 945 000	19 445 000	17 945 000
Til støtte/utlån dersom 1,5 million blir tilbakebetalt i avdrag årleg frå og med 2024	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000

Investering

Under følger økonomiplan 2024-2027 for investering. Samla investering i heile økonomiplanperioden er 734,5 millionar kr. Dei tre største investeringsprosjekta i økonomiplanperioden utgjer 545,1 millionar kr. Det er overført 362,0 millionar kr frå drift til investering til finansiering av investeringar.

ØKONOMIPLAN 2024 - 2027 - INVESTERING

(2024-kroner, summar i heile tusen)

Rammeområde	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Økonomi- 2025	Økonomi- 2026	Økonomi- 2027
Formannskapet	253 198	497 857	213 945	78 050	21 600
Levekårsutvalet					
LMT-utvalet					
BRUTTO INVESTERINGSUTGIFTER	253 198	497 857	213 945	78 050	21 600
Utlån					
Startlån Husbanken	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Utlån egne midlar		1 330			
Avdrag, Startlån Husbanken	2 955	2 750	2 740	2 730	2 730
Kjøp av aksjar og andelar	3 400	1 600	1 600	1 600	1 600
Dekning av tidl. års udekka					
Avsett til ubundne investeringsfond					
Avsett til bundne investeringsfond					
SUM FINANSIERINGSBEHOV	264 553	508 763	223 285	87 380	30 930
FINANSIERING:					
Bruk av lån, investeringar	-36 744	-134 173	-87 873	-17 067	0
Bruk av lån, Startlån Husbanken	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Mottatte avdrag på utlån, Startlån Husbanken	-2 955	-2 750	-2 740	-2 730	-2 730
Mottatte avdrag på utlån					
Tilskot og refusjonar 1)	-1 285	-50 734	0	0	-600
Kompensasjon for merverdiavgift	-42 651	-10 471	-26 699	-12 810	-2 000
Overført frå driftsbudsjettet, driftsmidlar	-122 629	-174 683	-68 145	-15 973	0
Overført frå driftsbudsjettet, konsesjonsavg.	-44 789	-46 293	-24 328	-25 300	-17 600
Overført frå driftsbudsjettet, utbytte	-7 500	-7 500	-7 500	-7 500	-2 000
Sal av faste eigedom o.a.	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Sal av driftsmidlar					
Sal av aksjer og andelar					
Bruk av ubunde investeringsfond		-16 175			
Bruk av bunde investeringsfond					
SUM FINANSIERING	-264 553	-508 763	-223 285	-87 380	-30 930
UDEKKA / UDISPONERT	-	-	-	-	-

1) Tilskot og refusjonar, fordeling	2023	2024	2025	2026	2027
Husbanken					
Vinjarheim					
Bygging ny sjukeheim		-49 784			
Spelemidlar	-835	0		-300	-600
Riksantikvaren	-450	-450			
Frå næringslivet		-500			
Samla tilskot og refusjonar	-1285	-50 734	0	-300	-600

OVERSIKT OVER INVESTERINGSPROSJEKT

(2024-kroner, summar i heile tusen)

Prosjekt. nummer	Investeringsprosjekt:	Bruttoinvestering					Merknader:
		2023	2024	2025	2026	2027	
Fellesprosjekt:							
1.090.01	Universell utforming kyrkjebygg	530					
1.090.02	Jelsa kyrkje, brannsikr. og oppvarm.	2200	1 200				Tilskot
1.002.05	RITS, IT-samarb. i Ryfylke	4 071	4 747	1 500	1 500	1 500	
1.006.01	RITS, Innbyggjardialog	773	625				
1.005.05	RITS, Utstyr	6 508	3 693	750			
1.012.03	Digital satsing suldalsskulane	450	214				
1.001.05	Utsifting PC administrasjonen	820	450				
1.001.06	Utsifting skule	700	1 000				
1.015.00	Felles elektronisk IP og Stafettlogg	100					
1.012.05	Nytt SAS/BAS	322	100				
1.003.03	Velferdsteknologisk knutepunkt	100	322				
1.006.02	Digital heimeoppfølging	250	100				
1.005.02	Digitalisering	1 000					
1.005.04	Digitale verktøy tilgj. for alle tilsette	520	1 000				
1.011.01	Nettbrett i omsorg	200					
1.040.01	Digitalisering eldre reguleringsplanar						
	Lading Ipad elevar		300	200	100	0	
	<i>Sum Fellesprosjekt</i>	18 544	150				
	Oppvekt	0	14 000	2 450	1 600	1 500	
	Sum Oppvekt	0					
Kultur			0	0	0	0	
5.003.01	Suldalshallen, oppgradering						Spelem.prosj.
5.017.01	Meir ope bibliotek	400	5 000		5 000	0	
5.010.07	Nærmiljøanl. - treningspark og plattung	150					Spelem.prosj.
5.009.02	Nærmiljøanl. – pumptrackanlegg		150				Spelem.prosj.
	<i>Sum Kultur</i>	550	0				
Helse og Velferd			5 150	0	5 000	0	
3.017.02	Vinjarheim						
	Bygging Vinjarheim inv./utstyr		3 000	40 000	50 000		
3.017.04	Bygging ny sjukeheim	118 718	244 910	41 010			
3.017.06	Bygging ny sjukeheim, dagtilbod	1 425	3 800				1,3%
3.017.07	Bygging ny sjukeheim, tilbygg Helse	5 431	13 006				4,3%
3.017.08	Bygging ny sjukeheim, inventar/utst.			17 260			
3.017.09	Digital utvikling framtidens omsorg	940	600				
	Medisinsk utstyr legekantoret		450				
	Utstyr sjukeheimen		200	250			
	<i>Sum næringsomr.</i>	126 514	265 066	98 520	50 000	0	
Næringsbygg/område:							
4.019.03	Sand sentrum Nord, byggetr. I	9 500					
4.019.05	Sand sentrum Nord, byggetr. II	12 000	14 000				
4.019.06	Sand sentrum Nord, byggetr. III		1 000	7 500			
4.024.02	Opparbeiding Tysingvatnet	500	400				
4.019.00	Attraktiv og levande Sand sentrum	5 000	15 000	5 000	2 000	2 000	
	<i>Sum næringsomr.</i>	27 000	30 400	12 500	2 000	2 000	

Prosjekt	Investeringsprosjekt:	Bruttoinvestering					Merknader:
		2023	2024	2025	2026	2027	
Bustadfelt:							
4.051.01	Bustadfelt Sandaneset, Jelsa	27 500	8 000				
4.045.04	Bustadfelt Randåsen / Klypa, Endr	40			1 000		
<i>Sum bustadområde:</i>		27 540	8 000	0	1 000	0	
Bygg/bustader:							
4.048.02	Kjøp husvære / Kjøp av tomt	3 500	3 500				
6.040.01	Solcelleanlegg på tak		1 000	1 000	1 000		
	Leige for eige bustader						
4.015.14	Suldalsosen og Erfjord	5 000	15 000				
4.015.15	Nesflaten og Vanvik		7 500	7 500			
4.015.16	Jelsa og Marvik			7 500	7 500		
<i>Sum bygg/bustader:</i>		8 500	27 007	16 000	8 500	0	
Vatn og avløp:							
6.035.02	VA-Sand, avlsan. Rallebekken			1 000			jfr sentrum III
6.049.01	Nytt vassverk Sand	12 000	31 500				
6.036.01	Ny vassfors, Vatlandsvåg/Kjølvikstølen	7 000	4 500				
6.012.03	Oppgr. Suldalsosen vassv., forprosj.	280					Utgår, prosjekt avsluttast
<i>Sum vatn/avløp</i>		19 280	36 000	1 000	0	0	
Vegar:							
7.057.01	Gangveg Sand - Garaneset	1 000					
	Tur/sykelsti Sand - Suldalsosen				800	1 000	Delstrekning Grov - Førland
7.062.01	Vegkryss Erøyvik					2 000	
7.044.01	Ombygging gatelyst til LED	3 400	3 400		1 600		
7.013.02	Asfaltering uteomr. Teknisk drift	500					
7.044.02	Nye gatelyst Lølandsvegen	400					
	<i>Forprosjekt Hebnes-Helland og Vanvik</i>		650				
<i>Sum vegprosjekt</i>		5 300	4 146	0	2 400	3 000	
Brann:							
6.053.03	Føremålsbygg brann – Sand	50				5 000	
6.053.04	Føremålsbygg brann - Suldalsosen	5 000	13 500	15 800			
6.057.02	Mannskapsbil brann -Jelsa	500	7 000				
6.053.02	Mannskapsbil brann - Suldalsosen		7 000				
	Utskifting av brannpumpe			300			
	Overflateredningsutstyr Jelsa/S.osen		225	225			
<i>Sum brann</i>		5 550	27 725	16 325	0	5 000	
Andre tiltak:							
4.060.01	Ubygging Ryggjatun	10 000	75 000	66 000			Frivill.reg. mva
	Trenar/lærebustadar Ryggjatun				6 400	9 600	
4.090.01	Miljøtiltak	860	1 300	500	500	500	
5.018.01	El-bil ladarar v/Gullinghuset	150	150				
5.010.06	El-bil ladarar på Suldal bad		150				
6.019.04	Feiebil	2 800	2 800				
6.018.05	Minigravar		500				
5.010.08	Bil, suldal bad	150					
6.018.06	Bilar teknisk drift			650	650		
4.026.01	Velkommen til skilt i alle grender	460	400				
<i>Sum Andre tiltak</i>		14 420	80 363	67 150	7 550	10 100	
SUM FORMANNSKAPET		253 198	497 857	213 945	78 050	21 600	

Suldal sjukeheim

Vedtatt prosjektramme er kr. 424,4 mill.

Prosjektet ligg føre opprinneleg plan. Av den grunn må ein skyva noko av budsjettramma fram frå 2025 til 2024. Sjukeheimen skal stå ferdig våren 2025.

Økonomisk ramme er samla uendra.

Vinjarheim

Bygginga av nye Vinjarheim er planlagt starta opp etter at bygginga av Suldal sjukeheim på Sand er ferdig. Byggeprosjektet er planlagt ferdigstilt i løpet av 2026.

Kommunedirektøren rår til at det vert sett av kr. 93,0 mill. i åra 2024 – 2026.

Sand sentrum Nord

I vedtatt økonomiplan 2022 – 2025 er det løyvd kr. 12,0 mill. i 2022 og kr. 12,0 mill. i 2023 til gjennomføring av byggetrinn I og II. Desse byggetrinna omfattar opparbeiding av områda ved Bekkjatorget med tilhøyrande kaiareal og trafikkareal, og trafikk- og parkeringsareal austover langs fylkesvegen opp til avkøyrsla opp til kommunehuset. Gjennomføring av byggetrinn I som gjeld sjølve Bekkjatorget med tilhøyrande kaianlegg er ferdigstilt hausten 2023.

Gjennomføringa av byggetrinn II som gjeld veg og parkeringsareala frå vegkrysset mot gata og opp mot avkøyrsla opp til kommunehuset vil bli gjennomført i 2024.

I tillegg foreslår kommunedirektøren å setja av midlar i 2025 til å fullføra prosjektet opp til innkøyringa til Dalane.

Framtidas kommunesenter

Eit attraktivt kommunesenter, er slik kommunedirektøren ser det, naudsynt for eit attraktivt Suldal.

I høve til dei tilretteleggingane ein har gjort og skal gjera i Sand sentrum er det behov for ein innsats for å skapa møteplassar og attraktivitet. I tillegg til ein rekke gode private initiativ er det behov for kommunal medverknad. Målet er å få fleire til å nytta sentrum "heile døgnet".

Det er signalisert frå fleire huseigarar at dei ynskjer å bidra til utvikling av sentrum. Dersom kommunen bidreg, kan ein med heilskapleg planlegging få samla kreftene og ressursane til felles beste.

Sjølv om ein har hatt ulike utgreiingar om sentrum er det behov for å få laga ei konkret skisse saman med

grunneigarar på kva dei ulike tomme bygga bør/kan innehalde for å skapa attraktivitet og aktivitet.

Nye bustader – leige for å eige

Det vart i økonomiplan for perioden 2023 – 2026 vedteke å setja av pengar til bygging av kommunale utleigebustader/husvære i kommunale bustadfelt kring i kommunen. I første omgang er det tenkt å bygge husvære i dei nye kommunale bustadfelt i Erfjord og på Suldalsosen slik at desse bustadfelt blir "opna" opp med bygging av husvære. I fireårsperioden er det med dette tenkt bygd 10 nye bueiningar.

Bakgrunnen for denne satsinga er å forsøka å stimulera til tilflytting til Suldal kommune der leigetakarar seinare vil kunne få kjøpe dei husværa dei i første omgang leiger.

Etter utlysing og innkomne tilbod for bygging på Suldalsosen og Erfjord syner det seg at løns -og prisstigning gir høgare kostnad og at budsjettet ikkje strekk til. Kostnaden for 2 bueiningar må aukast frå 5 mill til 7,5 mill etter innkomne tilbod.

Kommunedirektøren har lagt inn auken i budsjettet. Når det gjeld bustadane på Sand vert desse erstatta av 4 leilegheiter på Eide som KV Bygg Prosjekt skal byggja.

Nytt vassverk, Sand

Mattilsynet har sett krav om at Sand skal ha eit operativt reservevassverk. Etter at bygging av nytt vassverk på Hønesteg er gjennomført, vil eksisterande vassverk i Larvika på Sand bli reservevasskjelde for Sand.

Reguleringsplan for området er vedtatt, der sonevis klausuleringsområde med tilhøyrande føresegner er innarbeidd.

Det pågår dialog med grunneigarar vedr. avtale om areal til råvassbrønnar, vassbehandlingsanlegg og røyrtrasear, og avtale om kompensasjon for redusert bruksrett som følgje av klausulerte areal i området. Arealbruk i reguleringsplan vil vere grunnlag for slike avtalar. Detaljprosjektering er starta opp. Forventa oppstart utbygging av nytt vassverk vil truleg skje våren 2024.

Nye brannstasjonar - Suldalsosen og Sand

Det er utarbeidd skisseprosjekt med tilhøyrande kostnadskalkyle for bygging av ny brannstasjon på

Suldalsosen. Kommunedirektøren hadde tru på at nytt skisseprosjekt, der ein såg på enklare løysingar, kunne få kostnaden ned. Kalkylane syner at høg løns- og prisstigning motverkar dette. Det er lagt inn budsjettmidlar i tråd med det nye skisseprosjektet i 2024 og 2025.

Det er også utarbeidd ny reguleringsplan for området der brannstasjonen skal byggast. Denne planen er under politisk handsaming hausten 2023.

Når det gjeld brannstasjonen på Sand rår kommunedirektøren til at ein utgreier samlokalisering med andre naudetatar før ein evt startar prosjektering og bygging. Det er lagt inn midlar mot slutten av planperioden.

Brannbilar – det låg i budsjettet for 2023 og 2024 inne kr. 5 mill til ny brannbil på Jelsa. Etter anbudsrunde syner det seg at kostnaden overstig budsjettet grunna stor prisauke. Vidare låg det inne same sum til ny brannbil på Suldalsosen fordelt på 2025 og 2026.

Kommunedirektøren har gjort ny vurdering og lagt inn kr. 14 mill til kjøp av nye brannbilar til Jelsa og Suldalsosen i 2024.

Det er lagt inn midlar til utskifting av brannpumpe og overflateredningsutstyr i 2024 og 2025.

Utbygging Rygjatun

Prosjektet gjeld bygging av ny internatbygg ved Rygjatun. Det er vedtatt ei budsjetttramme på kr. 153,5 mill. for åra 2023 – 2025. Prosjektet er påbegynt: 2 bustader og ein garasje er fjerna og det er sett opp brakkerigg til elevheimar i byggjeperioden.

Planlagt: Oppstart riving av bygg medio oktober 2023, ferdig råbygg - juli 2024, overlevering - juni 2025.

Kommunedirektøren kjem attende med sak om lærar/trenar-bustader når internatbygget er ferdigstilt evt før om det skulle koma opp andre alternativ. Det er lagt inn budsjettmidlar til trenar/læarbustader i 2026/27.

BRUK AV KONSESJONSAVGIFTER OG AVKASTNING NÆRINGSFONDET					
DRIFTSTILTAK	2023	2024	2025	2026	2027
Reisemål Ryfylke - driftstilsk.	436 000	436 000	436 000	436 000	436 000
Næringshagen i Ryfylke	2 339 000	2 339 000	2 339 000	2 339 000	2 339 000
Næringsstøtte			0	0	0
Løypekjøring Mostvatnet, tilskot	700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Tilskot bygdeutviklingsstilling	390 000	450 000	450 000	450 000	450 000
Vinterlandbruksskolen driftstilsk	46 000	46 000	46 000	46 000	46 000
Tilskot "Toppvolley Norge"	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Ryfylkemuseet - utviklingsdelen	747 000	747 000	747 000	747 000	747 000
Ryfylkemuseet bygningsvernsekt.	1 000 000				
Tilskot Suldalsdampen	500 000				
Lysefjorden utvikling	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000
Sentrumsleiar	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
F-skapet støtte til utviklingstiltak	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Landbruksstøtte	1 750 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000	1 750 000
Tilskot skjøtsel av kulturminne	170 000	170 000	170 000	170 000	170 000
Kalking Suldalslågen - netto	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Tilskot etter søknad					
Tilskot åpne kyrkjer	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Vilkårsprosjekt RIKS, New Kaupa.	100 000	100 000			
Kloppå Eigedom AS	300 000				
Nesflaten Eigedom	400 000				
Marvik båtforening		200 000			
Suldal Idrettslag, spelemidler	2 820 000				
Suldal Fjellstyre	600 000				
Sand sanitetsforeining	50 000				
Bedehuset Betel, Erfjord,ny heis	100 000				
Tettst. prosj. Jelsa - kyststi		1 000 000	1 000 000		
Tour des Fjords AS		375 000			
Avsetjing til konsesjonsavg.fond					2 700 000
Avsetjing til fondskapitalen UF					5 000 000
40% st. knytt til næringsfondet	370 000	370 000	370 000	398 000	398 000
Medlemskap LVK	745 000	800 000	800 000	800 000	800 000

LVK-samlinger / kompetansehev.	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
INVESTERINGSTILTAK					
Sentrum Nord	3 445 000				
Utbygging Rygjatun	10 000 000	15 893 000	9 328 000	6 400 000	9 600 000
Suldalshallen				5 000 000	
Byggjefelt				1 000 000	
Branngarasje Sand					5 000 000
Ombygging gatelys til LED lys				1 600 000	
Solcelleanlegg på tak				1 000 000	
Suldalspakken					
Attraktivt og levande Sand sentr.	5 000 000	10 000 000	5 000 000	2 000 000	2 000 000
Leige for å eige					
Suldalsosen og Erfjord	5 000 000	5 000 000			
Vanvik og Nesflaten		5 000 000	5 000 000		
Jelsa og Marvik			5 000 000	7 500 000	
Tur/Sykkelsti delstr. Sand - S.osen				800 000	1 000 000
SUM BRUK	38 035 000	46 403 000	34 163 000	34 163 000	34 163 000
Konsesjonsavgifter	29 485 000	29 981 000	32 163 000	32 163 000	32 163 000
Konsesjonsavgift frå fond	7 150 000	14 422 000	0	0	0
Renter bank	400 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000
Renter utlån	1 000 000	900 000	900 000	900 000	900 000
SUM FINANSIERING	38 035 000	46 403 000	34 163 000	34 163 000	34 163 000

Resultat

Her syner ein budsjettert netto driftsresultat i kr (heile tusen) og i %, bruk og avsetning til disposisjonsfond, overføring av driftsmidlar til finansiering av investeringar og opptak av lån.

Netto driftsresultat	Mål	2024	2025	2026	2027
Netto driftsresultat i 1000		80 068	68 557	58 017	65 541
Netto driftsresultat i %	4,5 %	11,3	9,6	8,3	9,5

Avsetjing / bruk disposisjonsfond i 1000	2024	2025	2026	2027	Sum
Avsetjing til disposisjonsfond	7 579	5 230	20 822	44 869	75 500
Bruk av disposisjonsfond	133 668	36 068	11 300	9 050	190 086

Driftsmidlar overført til investering i 1000	2024	2025	2026	2027	Sum
Driftsmidlar (unytta i drifta)	48 061	42 177	15 973	0	106 211
Driftsmidlar (bruk av fond)	126 604	25 968	0	0	152 572
Konsesjonsavgifter	46 293	24 328	25 300	17 600	113 521
Utbytte	7 500	7 500	7 500	2 000	24 500
Samla overføring til investering	228 458	99 973	48 773	19 600	396 804

Opptak av lån i økonomiplanperioden er samla 203,3 millionar kr i fireårsperioden. Samstundes betalar ein ned låna med avdragstid på 20 år. Lånegjelda i slutten av perioden vil då vera på 306,9 millionar kr. Lånegjelda i % av driftsinntekter ligg godt under måtalet på 65%.

Utvikling i opptak av lån	R 22	Rv 23	ØP 24	ØP 25	ØP 26	ØP 27
Nye lån	0	0	98 654	87 873	17 067	0
Avdrag		23 018	26 328	31 145	33 774	33 210
Forventa lånesaldo 31.12	251 047	228 029	300 355	357 083	340 376	307 166
Nøkkeltal lån						
Langsiktig gjeld eksl pensjon per innbyggjar i 1000	67 851	61 629	81 177	96 509	89 494	76 717
Lånegjeld i % av driftsinntektene	43 %	32 %	41 %	49 %	46 %	42 %

Fig: Utvikling i låneopptak R=rekneskap Rv = revidert rekneskap. ØP=økonomiplan

Handlingsprogram 2024-2027

Handlingsprogrammet er basert på forslag til ny kommuneplan.

1. Å leva, bu og trivast

1.1. Mål: Alle barn og unge i Suldal skal kvar dag oppleve meistring i eit inkluderande og trygt oppvekstmiljø som fremjar livslang læring.			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
	1.1.0.1 Ungdom frå Suldal kommune eller ungdom som har gått på ungdomsskule i Suldal kommune, skal ha rett til å søkja stipend dersom dei går på Sauda vidaregåande skule.	24-	
1.1.1 Ruste barn og unge for å takle kvardagslivets livets små og store utfordringar	1.1.1.1 Skulemåltid. Greia ut kva form eit fast, dagleg skulemåltid i Suldalsskulane bør ha. Vidare undersøkje kostnader og eventuelle byggtkniske tilhøve som må til for å etablere tiltaket.	23	
	1.1.1.2 Driftsoperatør/miljøarbeidar. Legge til rette for ei utprøving av meir praktisk retta opplæring. Samarbeid med oppvekst og teknisk drift med alternativ bruk av vaktmeister. Eit toårig prosjekt med eigne midlar.	24-26	
	1.1.1.3 Tusen første levedagar. Sjå på organisering og tiltak som kan styrke kommunen sitt arbeid for barn dei første leveåra. Eigne midlar.	24-	
1.1.2 Ha fokus på førebygging og tidleg, tverrfagleg innsats for barn og unge som møter utfordringar, BTI modellen (betre, tverrfagleg innsats)	1.1.2.1 Ha gode samhandlingsarenaer der ein sikrar felles situasjonsforståing på tvers av sektorane	24-	
	1.1.2.2 Utarbeida oversikt/rutinar for ansvar og oppgåvedeling på tvers av sektorar	24-	
1.1.3 Prioritera å ha lett tilgang til psykiske helsetenester for alle, men med spesielt fokus på barn og unge	1.1.3.1 Vidareutvikla barne- og familieteamet	24-	
	1.1.3.2 Vidareutvikla psykisk helse tenester	24-	
1.1.4 Framtidas oppvekst – Gi barnehage- og skuletilbod som	1.1.4.1 Opplæring i digital kunnskap og bruk av digitale verktøy i barnehage	20-25	kr 0,2 mill

gjer at barn og unge trygt kan møte framtidige krav og forventningar i samfunnet.	1.1.4.2 Skaparverkstad, ein læringsarena for 1. - 10. klasse.	22 23-25	kr 0,1 mill
	1.1.4.3 Erfjord skule, oppgradering av inventar og utstyr	23	kr 0,5 mill
	1.1.4.4 Vurdere ny organisering av leiingsmodell i oppvekst. Må sjåast i samheng med «Framtidas oppvekst»	23	
	1.1.4.5 Kartlegging av kompetanse i oppvekst som førebuing til endra statlege krav	24	
1.1.5 Skapa likeverdige og inkluderande utviklings- og læringsmiljø i barnehage og skule	1.1.5.1 Legge til rette for å forska på eigen praksis	24-	
1.1.6 Ha gode rutinar for medverknad frå barn og unge	1.1.6.1 Barn og unge skal bli involvert og medverka til si eiga utvikling i barnehage og skule.	23-	
1.1.7 Leggja til rette for gode fritidstilbod for ungdom, mellom anna gjennom å støtta idrettslag, foreiningar og andre frivillige som jobbar med barn og unge	1.1.7.1 Uformell møte- og «hengeplass» for ungdom i Suldalshallen. Innkjøp av utstyr til e-sport.	24	kr 0,1 mill
1.1.8 Leggja til rette for at alle barn og unge har høve til å delta i fritidsaktivitetar	1.1.8.1 Suldal kommune dekkjer inntil 20 familieårskort for låginntektsfamiliar	24	Kr 0,15 mill
	1.1.8.2 Auka talet på friplassar i kulturskulen frå 10 til 30 (reduerte inntekter)	24	Kr 0,065 mill
	1.1.8.3 Kinobillett for 30 kr for alle mellom 0-18 (reduerte inntekter)	24	Kr 0,2 mill
	1.1.8.4 Gå i dialog med Kolumbus for å sjå på effektivisering av skyssordningane til skulane i kommunen for dei som reiser lengst, slik at barn og unge slepp unødvendig venting og ineffektiv reising.	?	
1.1.9 Auka kompetansen til dei vaksne (føresette og tilsette) i eit system som fremjar trygge, robuste barn og unge.	1.1.9.1 Gjennomføra kompetanseløftet - eit tverrfagleg tiltak for at tilsette i barnehage, skular og laget rundt barnet skal gi eit godt tilpassa og inkluderande tilbod.	23-	
	1.1.9.2 Styrkja PPT med 50% prosjektstilling for å jobba med kompetanseløftet. Eigne midlar.	24-25	
	1.1.9.3 Felles interkommunal kompetanseutviklingsplan for alle tilsette i oppvekst .	24-	
	1.1.9.4 Leggja til rette for å bli utdanningsbarnehage og skule i samarbeid med høgskulesektoren.	24-25	

1.2. Mål: Suldal skal vera ein god plass å leve heile livet			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
1.2.1 Sikra gode helse- og omsorgstenester til alle innbyggjarar	1.2.1.1 Vidareføring av arbeidet frå «Leve hele livet» gjennom den nye reforma «Bu trygt heime»	24-25	
	1.2.1.2 Ha prosjektkoordinator i arbeidet med framtidens omsorg (INV)	19-25	
	1.2.1.3 Velferdsteknologi (INV)	24	kr 0,6 mill
	1.2.1.4 Vurdera korleis BPA ordning skal organiserast i Suldal kommune	23	
	1.2.1.5 Helsefagarbeidar natt som i løpet av 2023 vil bli ein del av BPA ordninga	23-	kr 0,5 mill
	1.2.1.6 Vidareføra arbeidet med pilot for tverrfagleg oppfølgingsteam. Arbeida fram ein organisasjonsstruktur for framtidig koordinering av tenester rundt brukarar med store og samansette behov. Døme på dette kan vera eigne koordinatorar, på tvers av sektorar.	24-25	
	1.2.1.7 Kjøp av medisinsk utstyr, legekantoret (INV) Finansiert med fondsmidlar	24	kr 0,45mill
1.2.2 Legge til rette for at innbyggjarar kan ta gode val for eigne liv	1.2.2.1 Prosjektstilling med statleg støtte for å gjennomføra ein 4 års periode for å styrka arbeidet med familiar knytt til rus.	22-25	
1.2.3 Sikra fullverdige liv gjennom tilrettelegging for gode kulturopplevingar, fysisk aktivitet og rekreasjon	1.2.3.1 Søkja «krafttak for song» om å bli tatt opp som «ein syngjande kommune».	24	
1.2.4 Ha fokus på å få innbyggjarar med god helsekompetanse kring eigen helsesituasjon			
1.2.5 Arbeida tverr-sektorielt for å sikra rette tenester med fokus på god innbyggjarinvolvering	1.2.5.1 Auka fokus på psykiske helseutfordringar for barn og unge. Samordna tenester innan all psykisk helse og rus til heimebaserte tenester for å jobba heilskapleg og satse på førebygging.	22-25	
1.2.6 Leggja til rette for kvardagsmeistring,			

førebyggjande aktivitetar og at dei som ønskjer det, kan bu heime.			
1.2.7 Bruka velferdsteknologi i tenestene for å gi innbyggjarane auka livskvalitet og for å auka kommunen sin omsorgskapasitet.	1.2.7.1 Velferdsteknologisk knutepunkt	24-27	
	- Digital heimeoppfølging		
	- Elektronisk medisindispensere		
	- Digital sårbehandling		
	- Digital konsultasjon		
	- Pasientvarslingsanlegg		
1.2.8 Tilpasse tenestetilbodet med omsyn til folketaletutviklinga	1.2.8.1 Tilpassa drifta med omsyn til nedgang i barnetal. Dette vil å ein sjå i samanheng med sak om "Framtidas oppvekst"	24-	kr –3,0 mill
1.2.9 Legge til rette for eit aldersvennleg samfunn	1.2.9.1 Tverrsektorielt samarbeid for å sikre god aldersvennleg samfunnsutvikling	24-	

1.3. Mål: Suldal skal vere ein open og inkluderande kommune, der alle kan føla seg heime			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
1.3.1 Leggja til rette for gode møteplassar på tvers av generasjonar, kulturar og funksjonsevne	1.3.1.1 Leggja til rette for at møteplassen «Ståvå» kan fortsetja med frivillig arbeid.	24	kr 0,075 mill
	1.3.1.2. Kommunedirektøren ser på moglegheitene til å få til eit vennskapskommune i Ukraina etter modell frå andre norske kommunar, med kulturell utveksling, samarbeid og bistand som viktige målsetjingar. Finansierast ved bruk av disposisjonsfondet 2024	24	Kr 0,05 mill
1.3.2 Leggja prinsippa for universell utforming til grunn for samfunnsutviklinga			
1.3.3 Sikra deltaking for alle, uavhengig av økonomi			
1.3.4 Styrkja arenaer for sosial inkludering som stimulerer til samfunnsdeltaking	1.3.4.1 Arbeida for å få busett nye flyktningar kvart år. Suldal kommune kan ta imot inntil 20 flyktningar kvart år. Det er lagt opp til 10 flyktningar kvart år i økonomiplanperioden.	24-27	
	1.3.4.2 Vurdere å få status som ein flyktningkompetent kommune	24	

1.4. Mål: Suldal skal ha aktive innbyggjarar som deltek i utviklinga av eige lokalsamfunn			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
1.4.1 Byggja sterke nettverk mellom vaksne, som saman støtta barn, unge og kvarandre i kvardagen			
1.4.2 Leggja til rette for eit rikt organisasjonsliv			
1.4.3 Aktivt støtta og nytta det frivillige arbeidet i kommunen			
1.4.4 Styrkja lokaldemokratiet gjennom å nytta grendautvala og politiske råd for å få god medverknad	1.4.4.1 Delta i og få nye tankar gjennom prosjekt Lokaldemokrati saman med andre utvalde kommunar.	23	kr 0,15 mill
1.4.5 Styrkja kontakten mellom innbyggjarane og kommunen, for saman å kunna utvikla eit godt samfunn	1.4.5.1 Innbyggjarundersøking	24	
1.4.6 Engasjera hyttesuldølen til aktiv deltaking i lokalsamfunnet	1.4.6.1 Arrangera eigne hyttetreff på kulturhuset der ein inviterer hyttesuldølen til møte med både kommunen, næringslivet, frivilligheita og andre.	24	

1.5. Mål: Suldal skal vera ein spydspiss i kulturlivet i regionen med fokus på kvalitet, breidde og mangfald			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
1.5.1 Utvikla satsing på basistilbod innan idrett og kultur	1.5.1.1 Revidera idrettspolitisk handlingsplan	24	
	1.5.1.2 Ny kinomaskin og nytt lydanlegg på Kulturhuset.	24	kr 2,0 mill
	Prestavikjo – eit nærmiljøanlegg for alle sjå tiltak 2.1.8.6		
	Nærmiljøanlegg ved Suldal bad Sjå tiltak 2.1.8.7		
	1.5.1.3 Basistilbod innan idrett og kultur. Auka potten som går til frivillige organisasjonar, nærmiljøtiltak, drift- og anleggsstøtte og kunstformidling, frå om lag 1 mill til 1,3 mill	24	0,3 mill
1.5.2 Utvikla nye og eksisterande arenaer, møteplassar og nettverk	1.5.2.1 Laga ein arrangementsstrategi	23	
1.5.3 Vera drivkraft for å implementera kultur og kulturskaping	1.5.3.1 Lokal markering av 200 års jubileet for den første utvandringa til Amerika.	25	kr 0,1 mill
	1.5.3.2 Nytt punkt: Utsmykking Suldal sjukeheim. Kostnad ca 0,1 % av investeringskostnaden. INV. Finansiert i frå disposisjonsfondet.	24 25	Kr 0,2 mill Kr 0,25 mill
	1.5.3.3 Utarbeida ein kunst- og kulturplan for Suldal	26	

1.5.4 Sikra både materielle og immaterielle kulturminne gjennom fysisk bevaring og formidling.	1.5.4.1 Restaurering Suldalsdampen	25-26	Kr 0,25 mill
1.5.5 Leggja til rette for at kunstnarar og kulturarbeidarar kan bu og virka i Suldal			

Prioriteringsliste spelemidlar 2024

Pri	Ordinære anlegg	Anleggseigar	Kostnad	Komm.del	Start	Status
1	Kunstgrasbane Moane	Erfjord idrettslag	kr 7 062 045	kr 2 200 000	2022	Godkjent, må fornya
2	Dagsturhytte, Jelsa	Suldal kommune	kr 1 450 000	Inv.	2023	Godkjent, må fornya
3	Dagsturhytte	Suldal kommune	kr 1 200 000	Inv	2022	Godkjent, må fornya
4	Suldal stadion, pumptrack	Suldal idrettslag	kr 1 875 000	kr 723 065	2023	Godkjent, må fornya
5	Suldal stadion, lysanlegg	Suldal idrettslag	kr 366 875	kr 0	2023	Godkjent, må fornya
6	Suldal stadion, universell utforming	Suldal idrettslag	kr 250 000	kr 0	2023	Ikkje godkjent, må fornya
7	Suldal stadion, asfalt/grunn, ink rulleski	Suldal idrettslag	kr 2 143 687	kr 587 000	2023	Ikkje godkjent, må fornya
8	Suldal stadion, LED lys kunstgrasbane	Suldal idrettslag	kr 2 174 744	kr 720 000	2024	NY - oppjustert
9	Suldalshallen, rehabilitering	Suldal kommune	kr 10 000 000	inv.	2025/26	NY
10	Leirduebane, universell utforming	Suldal jakt og fiskelag	kr 150 000	Kr 0	2025	NY
11	Sandsa Turisthytte	Stavanger Turistforening			2024	NY
12	Suldalshallen, buldrehall	Suldal kommune				NY
Pri	Nærmiljøtiltak	Anleggseigar	Kostnad	Komm.del	Start	Status
1	Nærmiljøkart Gullingen	Suldal o-lag	kr 129 125	kr 32 250	2023	Godkjent, må fornya
2	Trimpark Suldal bad	Suldal kommune	kr 150 000	inv.	2023	Godkjent, må fornya
3	Suldal stadion, Sandvolley	Suldal idrettslag	kr 100 890	kr 87 000	2023	Godkjent, må fornya
4	Suldal stadion, Turnbasseng	Suldal idrettslag	kr 577 419	kr 300 000	2023	Godkjent, må fornya
5	Suldal stadion, 3-ar bane	Suldal idrettslag	kr 978 750	kr 380 000	2023	Godkjent, må fornya
6	Suldal stadion, fleirbruksbane	Suldal idrettslag	kr 861 000	kr 575 000	2023	Godkjent, må fornya

7	Suldal stadion, balansepark, senior	Suldal idrettslag	kr 343 100	kr 253 000	2023	Ikkje godkjent, må fornya
8	Suldal stadion, freesbeegolf	Suldal idrettslag	kr 65 740	kr 30 000	2023	Ikkje godkjent, må fornya
9	Padeltennis, bane	Suldal idrettslag	kr 742 155	kr 270 000	2023	NY
10	Aktivitetspark Jelsa	Jelsa Velforening	kr 432 500	kr 0	2024	NY
11	Svehaugane Nærmiljøområde	Jelsa Velforening	kr 105 750	kr 0	2024	NY

Ordinære tiltak

Pri 6+7 Avslag grunna manglande dokumentasjon

Pri 8 Nye lysarmatur og lysmaster. Auke i kostnad grunna utskifting av gamle lysmaster. Suldal kommune har ikkje auka opp sitt bidrag.

Pri 10 Foreløpig kostnad. Må avvanta spelemiddelsøknad til ein veit omfang av Sand/Suldal skyttarlag sin plan for utviding av skyttarhuset på Skarmyr. Det er ikkje budsjettert med kommunale spelemidlar til dette tiltaket.

Nærmiljøtiltak

Pri 7+8 Avslag grunna manglande dokumentasjon.

Pri 9 Suldal kommune har ikkje auka sitt bidrag.

Pri 10 Suldal kommune har ikkje budsjettert med kommunale spelemidlar til dette tiltaket.

Pri 11 Suldal kommune har ikkje budsjettert med kommunale spelemidlar til dette tiltaket.

2. Attraktive Suldal

2.1. Mål: Suldal skal vera ein kommune det er attraktivt både å flytta til og bli buande			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
	2.1.0 Utarbeide og vedta planstrategi	24	
2.1.1. Styrkja og synleggjera kommunen sin identitet, særpreg og attraksjonsverdi			
2.1.2 Arbeide for attraktive, inkluderande og levande grender	2.1.2.1 Samarbeid om sentrumsutvikling på Nesflaten blir ein del av forhandlingane med Lyse Kraft. Dette i samband med forhandlingane om konsesjon for nye effektoppgraderingar i Øvre Suldal.	24	
	2.1.2.2 Grendeutviklingsfond til styrking av bulyst og næringsliv i grendene. Det bør søkjast ekstern finansiering og grendautvala bør involverast grendeutvalet. Ein skal henta erfaringar frå tettstadutviklingsprosjektet på Jelsa.	25-27	kr 1,25 mill
	2.1.2.3 Tilskot til Kjølvik bedehus. Utviding og oppgradering universell utforming.	24	kr. 0,5 mill
2.1.3 Utvikle Sand sentrum til eit framtidretta og heilskapleg sentrum for alle innbyggjarar, næringsliv og besøkande	2.1.3.1 Prosjektering og opparbeiding av Bekkjatorget og områda opp mot innkøringa til Nedre Dalane i tråd med vedtatt reguleringsplan for området (INV)	21	kr 8,0 mill
		22	kr 5,0 mill
		23	kr 12,0mill
		24	kr 5,0 mill
		24	kr 1,0 mill
	2.1.3.2 Framtidas kommunesenter (INV)	23	kr 5,0 mill
		24	kr 10,0mill
		25	kr 5,0 mill
		26	kr 2,0 mill
		27	kr 2,0 mill
Driftskonsekvens investeringar	23	kr 0,15mill	
	24	kr 0,10mill	
	25	kr 0,05mill	
2.1.4 Synleggjera jobb-, bustadmoglegheiter og servicetilbod, for å behalda arbeidskraft og tiltrekka fleire arbeidstakar	2.1.4.1 Straumstøttetiltak for næringslivet	23 24	kr 10,0 mill kr 2,0 mill
	2.1.4.2 Greie ut konsekvensane og praktiske løysingar for sal av konsesjonskraft til ein fast låg pris til innbyggjarar og næringslivet. Finansiert ved bruk av disposisjonsfondet.	24	Kr 0,3 mill
2.1.5 Ha eit variert bustadtilbod tilpassa ulike livsfasar			

2.1.6 Til ei kvar tid ha ledige byggjeklare tomter i alle grender i kommunen	2.1.6.1 Bustadfelt Randåsen / Klypa, planlegging (INV)	26	kr 1,0 mill
	2.1.6.2 Kjøp av tomter/husvære (jamfør rebudsjetteringssaka) Grender utan kommunale bustadfelt har førsteprioritet.	24	kr 3,5 mill
	2.1.6.3 Greia ut kostnadane ved å byggja ut bustadfelt på Kammen på Sand.	25	
2.1.7 Leggja til rette for auka busetjing i alle grender	2.1.7.1 Utvikle heilskapleg konsept og utgreie løysinga for framtidastadmarknad i heile Suldal. Fokus på mellom anna, estetikk, ENØK og berekraft. Finansierte av disposisjonsfondet.	24 25 26	Kr 0,5 mill Kr 2,5 mill Kr 3,0 mill
	2.1.7.2 Vurdera om ein skal gjera Suldal Bustadstifting kommunal.	24	
	2.1.7.3 Avsette midlar på eit bustadfond	24 25 26	1,5 mill kr 0,5 mill kr 1,5 mill kr
	2025 finansierte med disposisjonsfond	27	2,5 mill kr
	2.1.7.4 Sjå på gjennomgang av tenestetilbod til Vanvik og vurdera kjøp av tenester i frå Sauda. Sjå på rimelege tomter	25	
2.1.8 La « Suldalspakken» syna kva Skattkammeret Suldal har å by på	2.1.8.1 «Leige for å eige» bustader på Suldalsosen og i Erfjord. (INV)	23 24	kr 5,0 mill kr 10,0 mill
	Driftskonsekvens investeringar	23 24-	kr -0,09 mill kr -0,180 mill
	2.1.8.2 «Leige for å eige» bustader i Nesflaten og Vanvik (INV)	24 25	kr 7,5 mill kr 7,5 mill
	Driftskonsekvens investeringar	25 26-	kr -0,09 mill kr -0,180 mill
	2.1.8.3 «Leige for å eige» bustader på Jelsa og i Marvik (INV)	25 26	kr 7,5mill kr 7,5 mill
	Driftskonsekvens investeringar	26 27-	kr -0,09 mill kr -0,180 mill
	2.1.8.4 Vidareføra sal av bustadtomter for kr 550 000,- som ei permanent ordning	23-	
	2.1.8.5 Tilskot energieffektivisering	22 23 24-26	kr 10,0 mill kr 30,0 mill Kr 5,0 mill
	2.1.8.6 Prestavikjo – eit nærmiljø- anlegg for alle		

	Spelemidler frå konsesjonsavg.	23	kr 2,820 mill
	Spelemidler frå driftsmidler	23	kr. 0,3 mill
	Forskottering spelemidler fylke (1,5 mill. frå spelemiddelfond)	23	kr 3,465 mill
	Forskottering momskompensasjon	23	kr 1,5 mill
	I tillegg til forslag frå kommunedirektøren, legg me inn 345 000,- i forskottering spelemiddel, 300 000 i tilskot og 1,5 mill i forskottering momskompensasjon som sikkerhet for prisauken. Avsette investering i 2024 blir framskunda til 2023. Finansiering frå disposisjonsfondet.	24	Kr 2,6 mill
	Prestavikjo - Auke kommunen sin andel til 2,6 mill kr jamfør søknad i frå Suldal IL. Inkludert i støtta er forskottering av fylkeskommunal støtte og momskompensasjon. Finansieres av disposisjonsfondet.	24	Kr 2,6 mill
	2.1.8.7 Nærmiljøanlegg ved Suldal bad (INV).	23	kr 0,15mill
	Anlegga vil vere godkjent for spelemidler	26	kr 0,05mill
	Treningspark og platting (INV)		
	2.1.8.8 Flytebrygger i Marvik (frå konsesjonsavg.)	24	kr 0,2 mill
	2.1.8.9 Be kommunedirektøren sjå på moglegheit til å få aktivitet i eit av sentrumsbygga for å få til aktivitet retta mot ungdom på ettermiddagstid. Dette skal gjerast i samarbeid med Rysteg.	23	
	2.1.8.10 Gje driftstilskot til snøproduksjon i lysløypa på Gullingen, inntil kr 0,2 mill kr.	24-	0,2 mill
	2.1.8.11 Ber om sak om etablering av rekrutteringsbustad	24	
	2.1.8.12 Vidareføre halv sats på statleg barnehagesats frå 01.08.2024 som eit prøveprosjekt. Reduserte inntekter vert finansiert med disposisjonsfond	24 25-27	kr 0,65 mill kr 0,9 mill
	2.1.8.13 Gratis tryggleiksalarm	24-	kr 0,364 mill
	2.1.8.14 Reduserte satsar på ferie SFO SFO 4 Full ferie kr. 300,- pr. mnd SFO 5 Feriepakke (3 veker) kr. 200,- pr. mnd	24-	-kr. 0,162 mill

2.2. Mål: Suldal skal vera attraktiv for eksisterande og nye næringer				
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad	
2.2.1	Leggja til rette for kontorfellesskap og innovative miljø			
2.2.2	Vera attraktive for forskning og utvikling, entreprenørskap og innovasjon			
2.2.3	Synleggjera samspelet mellom laks, vatn og kraft			
2.2.4	Leggja til rette for opplevingsbasert berekraftig natur- og kulturbasert reiseliv	2.2.4.1 Planleggja og opparbeida tursti- system på strekninga Garaneset- Suldalsosen	23	kr 1,0 mill
	2.2.4.2 Tur/sykelsti Sand – Suldalsosen. (INV) Delstrekning Grov – Førland (frå konsesjonsavg.)	26 27	kr 0,8 mill kr 1,0 mill	
	2.2.4.3 Kyststi på Jelsa (frå konsesjonsavg.)	24-25	kr 1,0 mill	
	2.2.4.4 Reiselivstrategi som del av strategisk næringsplan	25		
	2.2.4.5 Tiltak knytt til reiselivsstrategi Finansiert frå disposisjonsfond	26-27	kr 3,0 mill	
2.2.5	Arbeide for høgt tal på lærlingplassar både i kommunen og næringslivet			
2.2.6	Entreprenørskap i skulen - samarbeid mellom skole, kommune og næring	2.2.6.1 Støtta opp om Suldal Vekst sitt arbeid med entreprenørskap blant barn og unge der Læring i næring er eit av verkøya.	22-	kr 0,142 mill
2.2.7	Leggja til rette for behovstilpassa næringsareal på strategisk viktige stader i kommunen	2.2.7.1 Samarbeid med Statens vegvesen om korleis ein kan nytta overskotsmassar i samband med arbeid på eksisterande og nye tunellar på Rv 13.	22-	
		2.2.7.2 Fylja opp tiltak i samfunnsanalysen	23-	
		2.2.7.3 Vurdera kapasiteten i kommunale tenester knytt til store industriplanar bl.a. på Jelsa	23-	
2.2.8	Leggja til rette for vekst i lokalt næringsliv og bidra til at det vert skapt varige lokale verdiar ved større utbyggingar, t.d. i samarbeid med Suldal Vekst	2.2.8.1 Revidera vedtektene for Suldal kommunale næringsfond	24	
		2.2.8.2 Revidera vedtektene for Ulla Førre næringsfond	24	
		2.2.8.3 Prosjekt industrisatsing	24 25 26	kr 2,1 mill kr 2,3 mill kr 2,5 mill
		2.2.8.4 Prosjekt auka innsats areal- og samfunnsplanlegging.	25 26 27	kr 0,5 mill kr 1,0 mill kr 1,0 mill
		Ein ekstra prosjektstilling 100% i 3 år, så tidleg som mogleg i 2024. Finansiert i frå disposisjonsfond.	24 25 26	Kr 1,0 mill Kr 1,5 mill Kr 1,0 mill

		27	Kr 1,0 mill
	2.2.8.5 Utarbeide strategisk næringsplan	24	
	2.2.8.6 Evaluering av næringsarbeidet. I forbindelse av utarbeiding av strategisk næringsplan. Evalueringa skal sjå på avtalen med næringshagen i Ryfylke og fordeling av arbeidsoppgåver mellom Suldal kommune og næringshagen i Ryfylke	24	
	2.2.8.7 Setja i gong med å utvikla plan for berekraftige kraftlandsbyer i forbindelse med industriprosjekt i Suldal. Finansiert i frå disposisjonsfond.	24 25 26 27	Kr 0,5mill Kr 1,5 mill Kr 1,5 mill Kr 3,5 mill
	2.2.8.8 Kommunestyret ber kommunedirektøren starta prosessen med å selja Suldal kommune sine aksjer i WWJ.	24	
2.2.9 Bruka innkjøpsstrategien aktivt for å bidra til lokal verdiskaping			
2.2.10 Leggja til rette for næringar som kan nytta lokalprodusert kraft			
2.2.11 Suldal skal nytta potensialet som ligg i posisjonen som landets største kraftkommune			

2.3. Mål: Suldal skal ha eit robust, framtidsretta og berekraftig landbruk			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
2.3.1 Jobba for gjensidig forståing mellom overordna mynde og landbruket			
2.3.2 Styrkja og utvikle hald av beitedyr som viktig næring og produksjon, for å halda oppe kulturlandskap og artsmangfald	2.3.2.1. Vurdera/greia ut ei stønadsordning til bønder som tek i bruk virtuelle gjerder for storfe og småfe.	23	
2.3.3 Arbeida for eit berekraftig og aktivt skogbruk med fokus på skogkultur, skjøtsel og rettleiing og fremja bruk av tre idet grønne skifte			
2.3.4 Utvikla og utnytta potensiale for ulike tilleggsnæringar			

2.3.5 Ha ei streng haldning til fritak for buplikta på landbrukseigedomar			
2.3.6 Bidra til gode generasjonsskifte i landbruket slik at det vert attraktivt for unge å satsa på landbruk	2.3.6.1. Føra vidare prosjektet "Suldalsbonden mot år 2050" Sjå på kriteria og støtteordningar i Landbruket saman med interesseorganisasjonane	23-24	
	2.3.6.2 Suldalsbonden mot 2050 Auka det kommunale tilskotet til nye driftsbygningar tilpassa lausdrift frå 5% til 15%.	24-26	3,0 mill kr
2.3.7 Ha eit strengt jordvern i saker som gjeld frådelling og om disponering			

2.4. Mål: Suldal skal arbeida for god og kostnadseffektiv infrastruktur i heile kommunen

Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
2.4.1 Samarbeida med eksterne aktørar for å arbeida for at alle fastbuande får mobil- og fiberdekning eller tilsvarande	2.4.1.1 Vidare utbygging av fiber, mobil og breiband-dekning i Suldal. Finansiert med midlar frå kommunikasjonsfondet.	24-25	kr 2,5 mill
	2.4.1.2 Mål om 100% fiber eller tilsvarande teknologi innan 2027. Finansiert frå kommunikasjonsfondet.	24-27	?
2.4.2 Arbeida for trygge vegar både i kommunen og inn og ut av kommunen	2.4.2.1 Arbeida for ein heilskapleg plan på Rv13 og at det kjem inn i rullering av neste NTP. - Strekninga Suldalsosen Nesflaten - Lovradalen – Lovraeidet - Eiane – Kilane - Rassikring Bratlandsdalen - Gong/sykkelveg Steine – Hauabjør - Lys langs rv 13 - Lindumssletta fram til kryss til Suldalseid. - Arbeide for at fartsgrensa blir redusert 60 k/t i same område så lenge det ikkje er sykkelsti. - heilhetlig plan Solbakk-Håra - Arbeida for trygge vegar Arbeida for eit busskur på Osen/Hagane	21-23 24 25	kr 0,3 mill Kr 0,3 mill
	2.4.2.2 Bygga kryss ved Erøyvik etter reguleringsplanen. Gå i dialog med grunneigar for å sjå på ei betre løysing for området rundt Betel og Erøyvik Trevare samt løysing for bustader ved vegen. (INV)	27	kr 2,0 mill
	2.4.2.3 Utsifting og fornying av autovern	25-26	kr 0,5 mill

	2.4.2.4 Utbetring av Mostøl og Krokhøl Bru. Finansiert i frå kommunikasjonsfond.	26	Kr 2,4 mill
	2.4.2.5 Vedlikehald av vegar Fyrste året med avsetjing til brøytefond, og deretter vedlikehald av vegar etter prioritert liste	24 25-27	Kr. 5,0 mill Kr. 4,0 mill
	2.4.2.6 Forprosjekt Hebnes-Helland og Vanvik. (INV). Finansiert i frå kommunikasjonsfond.	24	Kr 0,65 mill
	2.4.2.7 Vurdera tilstanden på kommunale vegar for å kunne vurdera ei oppklassing, jamfør rapport i frå transportøkonomisk institutt	25	
	2.4.2.8 Utgreia oppføring av gatelys på Hebnes på kommunal veg frå kryss Vormestrandvegen mot Vormestrand og gå i dialog med fylkeskommunen om gatelys frå kryss Vormestrandvegen og til Hebnes kai (FV681), jmf trafikktryggleiksplan.	25	
2.4.3 Arbeida for god mobilitet og gode kollektivløysingar til heile kommunen			
2.4.4 Arbeida for realisering av Vestlandsbanen			
2.4.5 Rusta opp kommunale vatn- og avløpsanlegg slik at dei tilfredstiller kvalitets og klimakrav	2.4.5.1 Utbetring av kulvert Rallebekken Prosjektering (INV)	25	kr 1,0 mill
	2.4.5.2 Nytt Sand vassverk Prosjektering og utbygging (INV)	20 21 22 23 24	kr 1,0 mill kr 0,5 mill kr 3,0 mill kr 10,0 mill kr 21,0 mill
	2.4.5.3 Utbedring av høgdebasseng Kariåsen	24	kr 0,5 mill
2.4.6 Sikra formålstenlege og godt vedlikehaldne tenestebygg, uteanlegg og parkeringsplassar.	2.4.6.1 Bygga ny sjukeheim (INV)	20 22 23 24 25 25	kr 1,0 mill kr 8,0 mill kr 125,6mill kr 257,8 mill kr 41,0 mill kr 17,3 mill
	Inventar og utstyr	25	kr 17,3 mill
	2.4.6.2 Bygga ny Vinjarheim (INV)	21 24 25 26	kr 10,0 mill kr 3,0 mill kr 40,0 mill kr 50,0 mill
	2.4.6.3 Erfjord skule, vedlikehald av bygg	23-24	kr 0,5 mill
	2.4.6.4 Skifte av fallunderlag på uteområda i Suldalsbarnehagane.	25	kr 1,0 mill
	2.4.6.5 Oppgradering av Suldalshallen (INV)	20	kr 0,2 mill
	Merknad: (Spelemiddelprosjekt)	24 26	kr 5,0 mill kr 5,0 mill

	2.4.6.6 Setje i gong eit forprosjekt for rehabilitering av Kulturhuset	26	kr 0,2 mill
	2.4.6.7 Utbygging Rygjatun, elevheimar (INV) Netto sum for elevheimane (frivillig registrering mva) og brutto sum for tenarbustadar	23 24 25	kr 10,0 mill kr 70,0 mill kr 66,0 mill
	2.4.6.8 Ny lokasjon NAV Suldal	23	kr 0,65 mill
	2.4.6.9 Avhenda gamle utleigeeiningar og kjøpa/byggja nye	23-	
	2.4.6.10 Der det er mogleg; ha «fortetting» på bruken av kommunale bygg til tenesteyting.	23-	
	2.4.6.11 Trenar/lærarbustadar Rygjatun (INV)	26 27	kr 6,4 mill kr 9,6 mill
	2.4.6.12 Ekstra vedlikehald på kommunale bygg etter prioriteringsliste. Prioriterte oppgåver er ventilasjon, enøk tiltak og tiltak som sikrar levetida til bygget.	24 25-27	kr 5,0 mill kr 8,0 mill
	2.4.6.13 Oppgradering av Marvik kai	25	Kr 1,5 mill

2.5. Mål: Suldal skal aktivt arbeida for eit godt regionsamarbeid			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
2.5.1 Vera pådrivar og deltakar i regional utvikling og samarbeid	2.5.1.1 Ta initiativ til ein samla satsing i Ryfylke for å fremje regionen som ein attraktiv stad å bu.	24	
2.5.2 Arbeida for tilbod om desentralisert utdanning	2.5.2.1 Arbeida for vidare desentralisert sjukepleiarutdanning i Ryfylke	23-	
	2.5.2.2 Arbeida for andre aktuelle desentraliserte utdanningar i Ryfylke	23-	
2.5.3 Vidareutvikla reiselivssatsing gjennom regionalt samarbeid			
2.5.4 Sikra tilgang og nærleik til kunnskapsutvikling			

2.6. Mål: Suldal skal vera ein kommune med fokus på samfunnstryggleik			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
2.6.1 Ha beredskap ved kriser, brann og andre hendingar	2.6.1.1 Gjennomføre beredskapsøving	23	kr 0,2 mill
	2.6.1.2 Det er mangel på elektroniske byggteikningar og branndokumentasjon på ein del kommunale bygg. For å få laga dette må det nyttast ekstern kompetanse.	22-23	kr 0,2 mill
	2.6.1.3 Ny brannstasjon/garasje Suldalsosen - prosjektering Utbygging (INV)	20	kr 0,2 mill
		23	kr 5,0 mill
		24	kr 9,0 mill
		25	kr 15,8 mill
	2.6.1.4 Brannstasjon/garasje Sand, prosjektering (INV)	20 27	kr 0,2 mill kr 5,0 mill
	2.6.1.5 Brann, kjøp av mannskapsbil Jelsa (INV)	23 24	kr 0,5 mill kr 6,5 mill
	2.6.1.6 Brann, kjøp av mannskapsbil Suldalsosen (INV)	24	kr 7,0 mill
	2.6.1.7 Oppfølging av forslag til tiltak i ROS-analysen	23-24	
	2.6.1.8 Utsifting av brannpumpe (INV)	25	kr 0,3 mill
	2.6.1.9 Kjøp av overflaterednings- utstyr, brann (INV)	24-25	kr 0,225 mill
2.6.1.10 Vurdera samlokalisering av naudetatane.	24-25		
2.6.1.11 Greia ut organisering av brann og redningstenesta i Suldal kommune frå 01.01.2025	24		
	2.6.1.12 Nytt punkt: Hjartestartar Vanvik/Fattnes	24	Kr 0,025 mill

3. Grøne Suldal

3.1. Mål: Suldal tar vare på særpreget sitt gjennom god forvaltning av natur og kulturlandskapet			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
3.1.1 Leggja til rette for gode og tilgjengelege rekreasjons- og friluftsområde	3.1.1.1 Forvaltning av heiaområdet Bidra til å auka kompetansen til Suldal fjellstyre med å gje kommunal støtte på inntil 50 000 til kompetansehevingstiltak. Finansiert i frå disposisjonsfond.	24	Kr 0,05 mill
3.1.2 Ha god forvaltning av og formidle verdiane som ligg i kulturminne og kulturmiljø			
3.1.3 Ha god forvaltning av og formidle verdiane av naturmangfald og biologisk mangfald	3.1.3.1 Leggja til rette for planvask ved neste kommuneplanrevisjon (Kritisk gjennomgang av eksisterande, men ikkje realiserte reguleringsplanar).		
3.1.4 Ha god lokal forvaltning av dei ulike verneområda i kommunen			

3.2. Mål: Suldal skal leggja til rette for det «grøne skiftet» og ta ei aktiv rolle for å redusere klimagassutslepp			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
3.2.1 Leggja til rette for energisparing og fornybare energiløysingar både i kommunal og privat regi	3.2.1.1 Ombygging gatelys til LED (INV) Driftskonsekvens	21	kr 1,8 mill
		22	kr 1,8 mill
		26	kr 1,6 mill
		21	Kr -0,2 mill
		22	kr -0,3 mill
	23-	kr -0,4 mill	
	Tilskot energieffektivisering, sjå tiltak 2.1.8.5		
	3.2.1.2 Suldal kommune skal lage ein heilskapleg plan for korleis ein kan nå målet for klimagassutslepp innan 2030.	25	
3.2.2 Ha kommunale bygg og anlegg med innovative, fornybare og lønsame energitiltak	3.2.2.1 Solcelleanlegg på tak, kommunale bygg (INV)	24-26	kr 1,0 mill
	3.2.2.2 Enøk-tiltak som kan gi energieffektivisering og mindre straumforbruk over tid. (INV)	23-27	kr 0,5 mill
3.2.3 For kommunale bygg vurderer og velja klimavenlege byggemateriale, medrekna tre, i staden for betong og stål, der det er mogleg og tenleg			
3.2.4 Arbeida for at me får ei berekraftig næringsutvikling med minst mogleg klima- og naturavtrykk			

3.2.5 Stille klima- og miljøkrav i kommunen sine innkjøp og investeringar			
3.2.6 Ha ein langsiktig arealstrategi for å ta vare på matjord, produktiv skog, myr, våtmark og andre karbonrike areal	3.2.6.1 Prosjekt «Levande jord i landbruket». Eit jordhelseprosjekt. Statlege midlar og egne midlar Norsk Landbruksrådgeving må og inviterast med i prosjektet.	23-25	
3.2.7 Arbeida for å få på plass ladeinfrastruktur på knutepunkt i kommunen	3.2.7.1 Installera el-ladarar ved Suldal bad (INV) Driftskonsekvens investeringar	24 24-	kr 0,15 mill kr 0,01 mill
	3.2.7.2 Installera el-ladarar ved Gullinghuset (INV) Driftskonsekvens investeringar	23 23-	kr 0,15 mill kr 0,01 mill
	3.2.7.3 El-ladar på Sand. Kostnad kommunalt bidrag 0,5 mill.	23	kr 0,50 mill
	3.2.7.4 Etablera hurtigladarar i heile kommunen. Kommunal del. Det vert søkt om tilskotsmidlar frå andre.		
	Erfjord	24	kr 0,75mill
	Vatlandsvåg	25	kr 0,75 mill
	Jelsa	26	kr 0,75 mill
	Vanvik, ladepunkt kai. Finansiert i frå kommunikasjonsfond.	27	Kr 0,5 mill

3.3. Mål: Suldal skal arbeida for å fremja berekraftig forbruk og produksjon			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
3.3.1 Vera ein pådrivar for miljøvennleg forbruk og sirkulær økonomi, med fokus på gjenbruk, ombruk, redusert avfallsmengde og matsvinn, i dialog med innbyggjarar og næringsliv.	3.3.1.1 Ved sertifisering som miljøfyrtårn skal bygg energimerkast. Dette er eit arbeid som vert utført av eksterne.	22-23	kr 0,30 mill
3.3.2 Redusera mengda avfall som kommunen bidreg med, mellom anna gjennom å sjå på moglegheiter for gjenbruk			
3.3.3 Støtte tiltak som fremjar ombruk, reperasjon, utlån og delingsordningar	3.3.3.1 Arbeida for ei ordning med leasing av el-sykkel i samarbeid med Næringshagen i Ryfylke.	23-24	
3.3.4 Jobba aktivt for å finna gode sirkulære prosjekt, t.d. å nytta spillvarme frå kraftanlegg			

3.4. Mål: Suldal skal vera ein klimarobust kommune			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
3.4.1 Ha oppdatert kunnskap om forventa klimaendringar og leggja desse til grunn i planlegging, forvaltning og sakshandsaming.			
3.4.2 Leggja vekt på samfunnstryggleik og naturfare ved utbyggingar og systematisk bruka risiko- og sårbarheitsanalysar for, å avdekkja sannsyn for og konsekvens av, uønska hendingar			
3.4.3 Prioritera naturbaserte løysingar for overvasshandtering, flaum- og skredsikring			
3.4.4 Ta vare på økosystemtenester som våtmarker, myr og kantvegetasjon som kan dempe effektane av klimaendringane	3.4.4.1 Overvaking og tiltaks- gjennomføring for god økologisk tilstand i vassførekomstar - vassforskrifta	23-26	kr 0,07 mill

4. Nyskapande arbeidsgjevar

4.1. Mål: Suldal kommune skal vera ein attraktiv arbeidsplass			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
4.1.1 Vera pådrivar for eit likestilt og inkluderande arbeidsliv.	4.1.1.2 Leggja til rette for å få dei som kan inn i arbeidslivet. Der det er behov for det leggja til rette for kursing i «fagspråk».	24-	
4.1.2 Tilby heile stillingar og konkurransedyktig løn.	4.1.2.1 Fylja opp spørjeundersøkinga om uønskt / ønska deltid hjå dei tilsette.	24	
4.1.3 Bidra til inkludering i Suldalssamfunnet ved å leggja til rette for ei aktiv fritid.			
4.1.4 Styrka omdømmet og rekrutteringsarbeidet i Suldal i samarbeid med lokalt næringsliv eller andre	4.1.4.1 Styrka kommunedirektøren sin stab med ei 100% prosjektstilling i 2 år. Det skal utarbeidast ein heilskapleg rekrutteringsplander det skal jobbast med rekruttering for privat og offentleg sektor. Finansierte i frå disposisjonsfond.	24 25 26	Kr 1,5 mill Kr 2,0 mill Kr 1,0 mill

4.2. Mål: Suldal kommune skal vera ein lærande organisasjon.			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
4.2.1 Leggja til rette for vidareutvikling av alle tilsette.	4.2.1.1 Jobba med oppgåveflyt mellom sjukepleiarar og helsefagarbeidarar slik at kompetansen blir nytta på ein rett og hensiktsmessig måte	23-25	
	4.2.1.2 Nytt avsette utdannings- og stipendmidlar til utdanningar som ein til ei kvar tid har behov for.	23-	
4.2.2 Satse på lærlingar og vera ei god lærebedrift.			
4.2.3 Sikra rett kompetanse.	4.2.3.1 Avsetjing til utdanningsfond for å dekkja utgifter til avtala utdanningar innafor barnehagelærar, sjukepleiar og vernepleiar.	22-23	kr 1,0 mill
	4.2.3.2 Grunna vanskar med å rekruttera legar, må ein sjå på ulike måtar å drifta på. Merknad: Ein kan vurdera organisering av legevakt. Ha ein kombinasjon av privatpraktiserande legar og kommunalt tilsette legar. Og ein bør også sjå på oppgåveflyten internt på legekantoret.	22-25	
	4.2.3.3 Vurdere ny organisering av leiingsmodell i oppvekst. Må sjåast i samanheng med «Framtidas oppvekst»	23	
	4.2.3.4 Evaluering av arbeidstids- ordningane.	24	
	4.2.3.5 Vurdere stimuleringsiltak for å ta to fagbrev.	24	
4.2.4 Satsa på fag- og leiarutvikling på alle nivå.	4.2.4.1 Nytt LEAN i arbeidet med forenkling og forbetring av tenestene.	23-	

4.3. Mål: Suldal kommune skal nytta samskaping i utvikling av organisasjonen			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
4.3.1 Utvikla ein fagleg sterk organisasjon med fokus på trivsel og innbyggjarinvolvering	4.3.1.1 Innbyggjarundersøking	24	
4.3.2 Arbeida mot heilskaplege tenester og fokus på medverknad frå brukarane	4.3.2.1 Brukarundersøking byggjesak	23 26	
	4.3.2.2 Brukarundersøkingar suldalsbarnehagane	25	
	4.3.2.3 Elevundersøking	24	
	4.3.2.4 Brukarundersøking SFO	24	
	4.3.2.5 Brukarundersøking heimetenester og sjukeheim.	23 26	

	4.3.2.6 Brukarundersøking helsestasjon	23 26	
	4.3.2.7 Brukarundersøking ergo- og fysioterapi.	23 26	
	4.3.2.8 Brukarundersøking sosialtenesta	23 26	
	4.3.2.9 Brukarundersøking vatn og avløp	23 26	
	4.3.2.10 Ungdomsundersøking	25	
4.3.3 Nytt partssamarbeidet til utvikling og omstilling av kommunen som attraktiv arbeidsstad			

4.4. Mål: Suldal kommune skal vera ein nyskapande arbeidsgjevar.			
Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
4.4.1 Aktivt søkje og ta i bruk nye arbeidsmåtar, ny teknologi og digitalisering	4.4.1.1 RITS, Innbyggjardialog (INV). - Framsikt - Dynamo Driftskonsekvens investeringar	23	kr 0,450 mill
		24 25-	kr 0,2 mill kr 0,5 mill
	4.4.1.2 RITS, Utstyr (INV) - Digitale tavler - Utsifting PC administrasjon - Bytte av brannmurar - Digitale verktøy tilsette Driftskonsekvens investeringar	23	kr 6,508 mill
		24	kr 2,2 mill
		25	kr 0,75 mill
		23-	kr 0,269 mill
	4.4.1.3 RITS, IT-samarbeid i Ryfylke (INV) Driftskonsekvens investering Drift	23	kr 0,071 mill
		24	kr 0,747 mill
		25-	kr 1,5 mill
		23-	kr 0,025 mill
		24-	kr 0,315 mill
		23-	kr 0,475 mill
		24	kr 1,389 mill
		25-	kr 1,129 mill
	4.4.1.4 Digitale heimeoppfølging (INV)	23	kr 0,25 mill
24		kr 0,075 mill	
4.4.1.5 Digitalisere reguleringsplanar (INV)	24	kr 0,3 mill	
	25	kr 0,2 mill	
	26	kr 0,1 mill	

	4.4.1.6 RITS, Velferdsteknologisk knutepunkt (INV) Driftskonsekvens investering	23 23-	kr 0,1 mill kr 0,05 mill
	4.4.1.7 RITS, Elektronisk IP og Stafettlogg (INV) Driftskonsekvens investering	23 23-	kr 0,1 mill kr 0,05 mill
	4.4.1.8 RITS, Anskaffing og implementering nytt SAS/BAS (INV) Driftskonsekvens investering	24 24-	kr 0,23 mill kr 0,092 mill
	4.4.1.9 Prosjekt for å få digitale skjema i heile organisasjonen	22 23-25	kr 0,05 mill
	4.4.1.10 20% stillingsauke, fysioterapi til sal av tenester.	24-	
	4.4.1.11 150% stillingsauke, sal av rekneskapstenester til andre.	24-	
	4.4.1.12 Sikra ladekapasiteten på skulane slik at elevane ikkje treng å ta med læringsbretta heim for lading. Finansiert i frå disposisjonsfond.	24	Kr 0,15 mill
4.4.2 Vera opne og nysgjerrige i møte med endring.			
4.4.3 Tenkja nytt i utveksling og tileigning av kunnskap.	Prosjektstillingar	24-25	kr 1,0 mill
	4.4.3.1 100% stilling som Trainee i to år som eit prøveprosjekt.		
	4.4.3.2 Leggja til rette for «Internship» stillingar som eit prøveprosjekt i to år.		
4.4.4 Utvikla nettverk og samarbeid over kommunegrensene.	4.4.4.1 Haugaland vekst Kommunestyret ber kommunedirektøren starta prosessen med å melda Suldal kommune ut av Haugaland vekst	26-	Kr -0,15mill

4.5.Mål: Suldal kommune skal vera førebudd på endring i inntekt

Hovudstrategi	Tiltak	År	Kostnad
4.5.1 Til ei kvar tid ha ein buffer for fall i kraftinntekter			
4.5.2 Tilpasse tenestenivå til inntektsnivå			

	<p>4.5.2.2.a Suldal kommune planlegg eigedomskatt på næring frå 01.01.2025. Kommunestyret ber om ei sak om «retningslinjer for eigedomstaksering» og forslag til tekstnivå i løpet av våren 2024. Retningslinjene skal ta høgde for at Suldal er i sentraliserings-klasse 6, geografi i kommunen alder og andre forhold som kan påverka rev eigdommen. I saka skal det visast takstgrunnlag for bedrifter av ulik storleik og i ulike næringer. Kommunedirektøren bes innarbeida kostnadane for taksering i samband med 1. tertialrapport.</p>	24	
	<p>4.5.2.2b Innføre eigedomsskatt på næring (auka inntekt)</p>	25	kr 2,0 mill
	<p>4.5.2.3 Starta arbeidet med reforhandling av avtale med Hjelmeland om fordeling av konsesjonsavgifter og eigedomsskatt.</p>	25	
	<p>4.5.2.4 Kommunestyret ber ordførar gå i forhandlingar med dei øvrige kommunane i Ryfylkefondet, med utgangspunkt at ein held på 10 %-regelen, men legg inn eit øvre tak på kr 2 millionar i innbetaling til fondet. Dette for å halde nivået på innbetalingane på eit akseptabelt nivå både når straumprisane er låge og høge.</p>		

Budsjettskjema

Bevilgningsoversikt - Drift, etter budsjett- og rekneskapsforskr. § 5-4 første ledd	Budsjett 2024	Budsjett (O) 2023	Rekneskap 2022	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
1 Rammetilskot	-160 142	-52 542	-134 751	-160 142	-160 142	-160 142
2 Inntekts- og formuesskatt	-121 110	-115 410	-119 607	-121 110	-121 110	-121 110
3 Eigedomsskatt	-150 200	-131 000	-130 395	-151 800	-151 800	-151 800
4 Andre generelle driftsinntekter	-100 626	-91 991	-114 963	-101 001	-102 500	-100 501
5 Sum generelle inntekter	-532 078	-390 943	-499 716	-534 053	-535 552	-533 553
6 Sum bevilgningar drift, netto	430 592	310 781	285 035	437 661	447 888	440 788
7 Avskrivningar	38 464	38 464		38 464	38 464	38 464
8 Sum netto driftsutgifter	469 056	349 245	285 035	476 125	486 352	479 252
9 Brutto driftsresultat	-63 022	-41 698	-214 681	-57 928	-49 200	-54 301
10 Renteinntekter og utbytte	-11 225	-5 625	-13 673	-11 225	-11 225	-11 225
11 Utbytte	-7 500	-7 500	-15 206	-7 500	-7 500	-7 500
12 Gevinst og tap på finansielle omløpsmidlar	-3 000	-3 000	1 613	-3 000	-3 000	-3 000
13 Renteutgifter	16 815	11 686	6 722	18 415	17 599	15 739
14 Avdrag på lån	26 328	23 018	23 850	31 145	33 774	33 210
15 Netto finansutgifter	21 418	18 579	3 306	27 835	29 648	27 224
16 Motpost avskrivningar	-38 464	-38 464	-44 382	-38 464	-38 464	-38 464
17 Netto driftsresultat	-80 068	-61 583	-255 757	-68 557	-58 016	-65 541
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
18 Overført til investering	228	153	35 900	99 973	48 773	19 600
	458	574				
19 Avsetjingar til bundne driftsfond	50	50	34 724	50	50	7 750
20 Bruk av bundne driftsfond	-26 384	-8 902	-20 044	-1 562	-1 562	-1 562
21 Avsetjing til disposisjonsfond	14 762	1 684	243 743	8 664	23 105	49 153
22 Bruk av disposisjonsfond	-136 818	-84 823	-38 566	-38 568	-12 350	-9 400
23 Dekning av tidlegare års meirforbruk			-			
24 Sum disponeringar eller dekning av netto driftsresultat	80 068	61 583	255 757	68 557	58 016	65 541

25 Framført til inndekning i seinare år (meirforbruk)	-	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---	---

Sum bevilgningar drift, netto	Budsjett 2024	Budsjett (O) 2023	Rekneskap 2022	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Rammeområde formannskapet						
1 Formannskapet utgifter	107 359	145 065	79 376	106 177	103 625	102 126
2 Formannskapet inntekter	-9 069	-9 560	-8 798	-9 057	-8 956	-8 706
Netto driftsramme	98 290	135 505	70 578	97 120	94 669	93 420
Rammeområde levekår						
3 Levekårsutvalet utgifter	469	492	296	469	469	469
4 Levekårsutvalet inntekter	-3	-3	-	-3	-3	-3
Netto driftsramme	466	489	296	466	466	466
Rammeområde under levekår						
Rammeområde Oppvekst						
3 Oppvekst utgifter	148 245	137 416	159 071	149 361	147 987	147 987
4 Oppvekst inntekter	-25 370	-18 814	-34 578	-24 513	-24 314	-24 314
Netto driftsramme	122 875	118 602	124 493	124 848	123 673	123 673
Rammeområde Omsorg						
5 Omsorg utgifter	196 805	139 545	159 722	197 311	197 311	197 311
6 Omsorg inntekter	-28 151	-18 306	-27 002	-28 253	-28 253	-28 253
Netto driftsramme	168 654	121 239	132 720	169 058	169 058	169 058
Rammeområde Helse						
7 Helse utgifter		30 314	41 619			
8 Helse inntekter		-9 003	-13 911			
Netto driftsramme	0	21 311	27 708	-	-	-
Rammeområde Barnevern						
9 Barnevern utgifter		11 603	11 599			
10 Barnevern inntekter		-13	-16			
Netto driftsramme	-	11 590	11 583	-	-	-
Rammeområde NAV						
11 NAV utgifter		7 868	6 295			

12 NAV inntekter		-359	-312			
Netto driftsramme	-	7 509	5 983	-	-	-
Rammeområde Kultur						
13 Kultur utgifter	35 210	37 582	40 262	30 085	30 210	29 960
14 Kultur inntekter	-8 415	-7 906	-10 023	-8 180	-8 205	-8 156
Netto driftsramme	26 795	29 676	30 239	21 905	22 005	21 804
Rammeområde Introsenteret i Suldal						
15 Introsenteret utgifter		11 324	17 730			
16 Introsenteret inntekter		-10 262	-26 547			
Netto driftsramme	-	1 062	-8 817	-	-	-
Rammeområde LMT-utvalet						
17 LMT-utvalet utgifter	136 402	118 338	153 159	149 154	151 362	141 133
18 LMT-utvalet inntekter	-35 461	-33 972	-46 172	-37 053	-38 508	-37 929
Netto driftsramme	100 941	84 366	106 987	112 101	112 854	103 204
Rammeområde prosjekt						
19 Prosjekt integrering av flyktninger *	8 046	8 506	24 300	8 238	8 238	8 238
20 Sal av konsesjonskraft, netto	-66 569	-198 668	-248 441	-66 669	-53 669	-49 669
21 Netto næringsfondet	1 500	1 000	1 952	1 500	1 500	1 500
22 Netto sosiallån	58	58	-4	58	58	58
23 Amortisering Rogaland Fylke	-	-500	-900	-	-	-
24 Eigedomsskatt anna kommune	7 500	7 500	6 358	7 500	7 500	7 500
Netto driftsramme	-49 465	-182 104	-216 735	-49 373	-36 373	-32 373
Sum fordelt	469 056	349 245	285 035	476 125	486 352	479 252

Bevilgningsoversikt - investering, etter budsjett- og rekneskapsforskr. § 5-5 første ledd	Budsjett 2024	Budsjett (O) 2023	Rekneskap 2022	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
1 Investering i varige driftsmidler	497 857	253 198	48 961	213 945	78 050	21 600
2 Tilskot til andres investeringar			2 129			
3 Investeringar i aksjar og andelar i selskap	1 600	3 400	1 381	1 600	1 600	1 600
4 Ulån av egne midlar	1 556					
5 Avdrag på lån	-	-	-			
6 Sum investeringsutgifter	501 013	256 598	52 471	215 545	79 650	23 200
7 Kompensasjon for meirverdiavgift	-70 471	-42 651	-6 624	-26 699	-12 810	-2 000
8 Tilskot frå andre	-50 734	-1 285	-6 020	-	-	-600
9 Sal av varige driftsmidler	-1 000	-1 000	-3 829	-1 000	-1 000	-1 000
10 Sal av finansielle anleggsmidler	-	-	-			
11 Utdeling frå selskaper						
12 Mottekne avdrag på utlån av egne midlar			-98			
13 Bruk av lån	-134 175	-36 744	-	-87 873	-17 067	-
Andre inntekter	-	-	-			
14 Sum investeringsinntekter	-256 380	-81 680	-16 571	-115 572	-30 877	-3 600
15 Vidare utlån	5 000	5 000	2 000	5 000	5 000	5 000
16 Bruk av lån til vidare utlån	-5 000	-5 000	-2 000	-5 000	-5 000	-5 000
17 Avdrag på lån til vidare utlån	2 750	2 955	2 112	2 740	2 730	2 730
18 Mottekne avdrag på vidare utlån	-2 750	-2 955	-2 214	-2 740	-2 730	-2 730
19 Netto utgifter vidare utlån	-	-	-102	-	-	-
20 Overført frå drift	-228 458	-174 918	-35 900	-99 973	-48 773	-19 600
21 Avsetjing til bundne investeringsfond		-	102			
22 Bruk av bundne investeringsfond						
23 Avsetjing til ubundet investeringsfond			-			
24 Bruk av ubundet investeringsfond	-16 175			-	-	-
25 Deknig av tidlegare års udekka sum						
26 Sum overføring frå drift og netto avsetjingar	-244 633	-174 918	-35 798	-99 973	-48 773	-19 600
27 Framført til inndekning i seinare år	-	-	-	-	-	-

(Udekka sum)						
--------------	--	--	--	--	--	--

Rammer investering	Budsjett 2024	Budsjett (O) 2023	Rekneskap 2022	Økonomiplan 2025	Økonomiplan 2026	Økonomiplan 2027
Formannskapet			48 961			
1 Investering i varige driftsmidler						
Sum fellesprosjekt	14 000	18 544		2 450	1 600	1 500
Oppvekst	-	-		-	-	-
Kultur	5 150	550		-	5 000	-
Helse og Velferd	265 066	126 514		98 520	50 000	-
Næringsbygg/område	30 400	27 000		12 500	2 000	2 000
Bustadområde	8 000	27 540		-	1 000	-
Bygg/bustader	27 007	8 500		16 000	8 500	-
Vatn og avløp	36 000	19 280		1 000	-	-
Vegar	4 146	5 300		-	2 400	3 000
Brann	27 725	5 550		16 325	-	5 000
Andre tiltak	80 363	14 420		67 150	7 550	10 100
2 Tilskot til andres investeringar	-	-	2 129	-	-	-
3 Investeringar i aksjar og andelar i selskap	1 600	3 400	1 381	1 600	1 600	1 600
4 Ulån av egne midlar	-	-	-	-	-	-
5 Sum investeringar i anleggsmidler	499 457	256 598	52 471	215 545	79 650	23 200

ØKONOMISK OVERSYN DRIFT

etter budsjett- og rekneskapsforskr. §5-6	Budsjett 2024	Budsjett (O) 2023	Rekneskap 2022	Økonomi- plan 2025	Økonomi- plan 2026	Økonomi- plan 2027
1 Rammetilskot	-160 142	-52 542	-134 751	-160 142	-160 142	-160 142
2 Inntekts- og formueskatt	-121 110	-115 410	-119 607	-121 110	-121 110	-121 110
3 Eigedomsskatt	-150 200	-131 000	-130 395	-151 800	-151 800	-151 800
4 Andre skatteinntekter	-81 981	-79 485	-80 287	-84 163	-84 163	-84 163
5 Andre overføringar og tilskot frå staten	-18 646	-12 506	-34 676	-16 838	-18 338	-16 338
6 Overføringar og tilskot frå andre	-43 822	-45 843	-89 978	-44 571	-45 162	-44 283
7 Brukarbetalingar	-14 483	-17 100	-17 752	-13 217	-13 217	-13 217
8 Sals- og leigeinntekter	-116 472	-260 797	-315 224	-117 386	-103 076	-98 476
9 Sum driftsinntekter	-706 856	-714 683	-922 670	-709 227	-697 008	-689 529
10 Lønsutgifter	311 929	292 056	303 270	311 813	310 283	309 337
11 Sosiale utgifter	85 827	80 196	62 230	86 471	86 370	86 129
12 Kjøp av varer og tenester	130 945	136 037	168 910	142 732	145 682	139 268
13 Overføringar og tilskot til andre	76 007	126 233	129 197	71 657	66 847	61 868
14 Avskrivningar	38 464	38 464	44 382	38 464	38 464	38 464
15 Sum driftsutgifter	643 172	672 986	707 989	651 137	647 646	635 066
16 Brutto driftsresultat	-63 684	-41 697	-214 681	-58 090	-49 362	-54 463
17 Renteinntekter	-11 225	-5 625	-13 673	-11 225	-11 225	-11 225
18 Utbytte	-7 500	-7 500	-15 206	-7 500	-7 500	-7 500
19 Gevinst og tap på finansielle omløpsmidlar	-3 000	-3 000	1 613	-3 000	-3 000	-3 000
20 Renteutgifter	16 815	11 686	6 722	18 415	17 599	15 739
21 Avdrag på lån	26 328	23 018	23 850	31 145	33 774	33 210
22 Netto finansutgifter	21 418	18 579	3 306	27 835	29 648	27 224
23 Motpost avskrivningar	-38 464	-38 464	-44 382	-38 464	-38 464	-38 464
24 Netto driftsresultat	-80 730	-61 582	-255 757	-68 719	-58 178	-65 703
Disponering eller dekning av netto driftsres.:						
25 Overført til investering	228 458	153 574	35 900	99 973	48 773	19 600
26 Avsetjingar til bundne driftsfond	50	50	34 724	50	50	7 750
27 Bruk av bundne driftsfond	-26 384	-8 902	-20 044	-1 562	-1 562	-1 562
28 Avsetjingar til disposisjonsfond	15 424	1 683	243 743	8 826	23 267	49 315
29 Bruk av disposisjonsfond	-136 818	-84 823	-38 566	-38 568	-12 350	-9 400
30 Dekning av tidlegare års meirforbruk	0	0	0	0	0	0
31 Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat	80 730	61 582	255 757	68 719	58 178	65 703
32 Framført til inndeckning i seinar år (meirforbruk)	0	0	0	0	0	0

§ 5-7 Oversyn over gjeld og andre vesentlege langsiktige forpliktingar i økonomiplanperioden og årsbudsjettet.

Langsiktig gjeld, garantiar og pensjonsforpliktingar

Lån:

Lån til investeringsføremål sjå side 42 i dokumente

Lån til vidare utlån

	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo 01.01.	40 071 000	42 116 000	44 366 000	46 626 000	48 896 000
Nye lån	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Avdrag	2 955 000	2 750 000	2 740 000	2 730 000	2 730 000
Saldo 31.12	42 116 000	44 366 000	46 626 000	48 896 000	51 166 000

Garantiar:

31.12.2022

Suldal Bustadstiftingkr. 480 820 forfallsdato 01.08.44

Suldal Bustadstiftingkr. 640 387 forfallsdato 01.08.44

Garantiansvaret vert redusert med 1/40 årleg av opprinneleg garantibeløp. I tillegg kjem udekka krav og evt. renter og omkostningar på desse.

Pensjonsforpliktingar:

Pensjonsforpliktinga skal spegla det økonomiske ansvaret kommunen har teke på seg på berekningstidspunktet ovanfor kvar enkelt tilsett som er teken opp i pensjonsordninga. Pr. 31.12.2020 er samla pensjonsforplikting 719,7 millionar kr. Forpliktinga kjem til å auka med om lag 24 millionar kr per år.

Andre forpliktingar:

Selskap	Eigardel
Rogaland Revisjon IKS	0,83 %
Haugaland Kontrollutvalssekretariat IKS	3,40 %
Haugaland Vekst IKS	9,10 %
IVAR IKS	1,07 %
Interkommunalt arkiv i Rogaland IKS	4,00 %
Krisesenter Vest IKS	2,29 %
Ryfylke IKS	20,00 %

Vesentlege langsiktige tilskot, tenesteavtalar og leigeavtalar:

Forplikingar til å yte tilskot:	2024	2025	2026	2027	Kommentar
Ryfylkemuseet, driftsstøtte utviklingsdel, sjå konsesjonsavg.	747 000	747 000	747 000	747 000	Årleg, verts- kommune
Suldal kyrkjelege fellesråd, driftsstøtte	5 247 000	5 247 000	5 247 000		årleg
Suldal Bad Publikum AS	2 100 000	2 100 000	2 100 000	2 100 000	t.o.m. 2029 konsumpris- reg. årleg
Ryfylke IKS, frå sal av konsesjonskraft	7 700 000	7 600 000	5 700 000	5 100 000	
Hjelmeland kommune, avtale om fordeling eigedomsskatt	7 500 000	7 500 000	7 500 000	7 500 000	t.o.m. 2026 Startar re- forhandling 2024
Tenesteavtalar:					
Driftsavtale med fysioterapeut	531 000	531 000	531 000	531 000	
Rysteg	543 000	543 000	543 000	543 000	
Bygdebokskrivar, Ernst Drange	675 000	675 000	675 000	675 000	t.o.m. 2027
Sauda kommune	500 000	360 000	380 000	380 000	Kjøp av skuleplassar
Gullspor	700 000	700 000	0	0	Skispor- Køyning t.o.m. juli 25,
Langsiktige leigeavtalar:					
Rogaland Fylkeskommune Rygjatun Eigedom AS	4 709 000	4 709 000	4 709 000	4 709 000	Elevheimar knytt til Rygjatun Frå 15.08.23 til 15.08.33
Kjølvikstølen grendahus	200 000	200 000	200 000	200 000	
NAV-kontor	225 000	225 000	225 000	225 000	Saman med NAV stat, vår del. Avtale 7 år

Låneansvar:

IVAR IKS – låneramma for IKS er 7 milliardar. Låneansvar Suldal kommune kr 4 476 447.- pr. 31.12.2022.

Avtalar om printarar, bilar, lisensar og driftsavtalar med datasentralar er ikkje med i denne lista.

For tilskot som er langsiktige og som er knytt til **konsesjonsavgiftene** sjå eigen oversikt side 47 i dokumentet.

Spørsmål og avklaringar fram mot formannskap/ kommunestyre

Kommunedirektøren overleverer økonomiplan med handlingsprogram 2024-2027 til folkevalde og vil svare på spørsmål til plan og handlingsprogram. Kommunedirektøren oppmodar folkevalde til tidleg å starte arbeidet og gjere avklaringar i budsjettet.

- Spørsmål sendast til følgjande adresse: **okonomiplan@suldal.kommune.no**
- Alle svar på alle spørsmål vil gå ut frå same adresse med kopi til alle gruppeleiarane.
- Kommunedirektøren hjelper med utrekning knytt til eventuelle nye framlegg.
- Frist for spørsmål som skal vere klar til formannskapet: tysdag 21. november kl 12.
- Frist for spørsmål som skal vere klar til kommunestyret : tysdag 12. desember kl 12